

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

HANDELINGEN

2-3-4-5-6

VERGADERINGEN VAN NOVEMBER 1994

ACTIEF EN PASSIEF KIESRECHT BIJ GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
ACTUELE INTERPELLATIES
ACTUELE VRAGEN
ASSOCIATIEVERDRAGEN
BOELWERF
EUROPESE UNIE
INTERPELLATIES
LIEFKENSHOEKTUNNEL
RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK
RESOLUTIE BESCHERMDE WERKGELEGENHEID
RESOLUTIE SCHEEPSBOUWBELEID IN VLAANDEREN
SAMENWERKINGSAKKOORD BESTEMMING MILIEUTAKS
VLAAMS-BRABANT-BELEID
VLAREM 11
VRACHTWAGENVIGNET
ZUID-AFRIKA

Inhoud

Nr. 2 Woensdag 16 november 1994 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 27

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 27

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 27

Voorstel van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 28

Boek van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 28

Advies van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 28

Verslagen
Indiening, blz. 28

Motie
Indiening en verwijzing, blz. 28

Besluit van de Vlaamse regering
Indiening en verwijzing, blz. 28

Opmerkingen van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 28

Kennisgeving van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 29

Adviezen van de Vlaamse Mediaraad
Indiening en verwijzing, blz. 29

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 29

Kennisgevingen van het Arbitragehof
Indiening, blz. 29

Samenstelling van commissies en werkgroepen
Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 29

Boodschappen, blz. 30

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 30

Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 april 1993 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de bestemming van de milieutaks en de coördinatie van het gewestelijk beleid ter zake en wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer – 405 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking, blz. 31
Sprekers : de heer H. Brouns, verslaggever, de heer L. Dierickx en minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 32

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten:

1. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en Roemenië, anderzijds, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7, Bijlagen I, 11, 111, IV, V, VI, VII, VIII, IX, x, XI, XII, XIII, XIV, xv, XVI, XVII, XVIII en XIX en Slotakte, gedaan te Brussel op 1 februari 1993

2. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en de Republiek Bulgarije, anderzijds, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8, Bijlagen I, 11, 111, IV, V, VI, VII, VIII, IX, x, XI, XII, XIII, XIV, XV en XVI en Slotakte, gedaan te Brussel op 8 maart 1993 – 613 (1994-1995) – Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 33
Spreker : minister-president L. Van den Brande

Artikelsgewijze bespreking, blz. 33
Spreker : minister-president L. Van den Brande

Motie van orde
Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 34
Spreker : minister-president L. Van den Brande

Voorstel van resolutie van de heren H. Brouns, L. Hancké, M. Maertens en E. Van Vaerenbergh betreffende de beschermde werkgelegenheid – 588 (1993-1994) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking, blz. 34
Sprekers : de heer F. Dielens, verslaggever, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren M. Olivier, H. Brouns, G. Vermassen, M. Macrtens en minister L. Detiège

Interpellaties (Regl art. 78)
Interpellatie van de heer M. Verwilghen tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de onwettig-verklaring van Vlare II
Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over Vlare II, blz. 40

Sprekers : de heren M. Verwilghen, L. Barbé en minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 49

Bijlage
Vraag om uitleg van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en

Ambtenarenzaken, in verband met de eindtermen lichamelijke opvoeding, blz. 51

Nr. 3 Woensdag 16 november 1994 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 53

Interpellaties (Regl. art. 78)
Interpellatie van de heer H. Suykerbuyk tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de huidige behandeling door het Europees Parlement van het voorstel van richtlijn tot toekenning van het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen aan alle burgers van de Europese Unie
Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het toekennen van actief en passief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan alle burgers van de Europese Unie bij de volgende verkiezingen, blz. 53

Sprekers : de heren H. Suykerbuyk, P. Van Grembergen, L. Pierco, J. Van Hautthem, A. Denys, L. Hancké, J. Geysels, H. Coveliers en minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 60

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika, blz. 61

Sprekers : de heren F. Dewinter, P. Van Grembergen, H. Suykerbuyk, S. Plateau, L. Steenwegen, J. Valkeniers, L. Dierickx, L. Hancké en minister-president L. Van den Brande
Met redenen omklede moties, blz. 74

Regeling van de werkzaamheden, blz. 75

Nr. 4 Donderdag 17 november 1994

Berichten van verhindering, blz. 77

Samenstelling van commissies
Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 78

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer D. Vanpoucke tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de ontradingcampagne voor studies geneeskunde, blz. 78

Actuele vraag van de heer F. De Man tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewelkstellingen Sociale Aangelegenheden, over het gratis verstrekken van spuiten aan drugverslaafden, blz. 79

Actuele vraag van de heer H. Brouns tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewelkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de verontreiniging van de Maaswaterwaarden in de buurt van Maasmechelen en Maaseik, blz. 79

Actuele vraag van mevrouw V. Dua tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewelkstelling en Sociale Aangelegenheden, over het voornemen van de Vlaamse regering om in de loop van 1995 alle nepstatuten om te zetten in volwaardige banen, blz. 80

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de betrokkenheid van de Vlaamse regering bij de beslissing van de federale regering inzake Islamonderwijs, blz. 81

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de opmerkingen van de Europese Rekenkamer in verband met de fraudebestrijding in de EU en de controle op de besteding van de EU-gelden, blz. 82

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de weerslag van de negatieve financiële situatie van de NMBS op het vervoersbeleid in Vlaanderen, blz. 83

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)

en toegevoegde actuele vragen (Regl. art. 77,5,c)

Actuele interpellatie van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de situatie bij de naamloze vennootschap Boelwerf Vlaanderen

Actuele interpellatie van de heer F. Wymeersch tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de stand van zaken in het Boeldossier.

Toegevoegde actuele vraag van de heer J. De Meyer tot de heer L. Van den

Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het dreigend einde van de grotescheepsbouwactiviteit in Vlaanderen ten gevolge van financiële moeilijkheden bij de Boelwerf-Temse,

Toegevoegde actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de moeilijkheden bij de Boelwerf te Temse, blz. 84

Sprekers : de heren A. Denys, F. Wymeersch, J. De Meyer, J. Ulburghs, mevrouw M. De Meyer, de heer M. Cordeel, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 93

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 93

Sprekers : de heren L. Hancké en F. Wymeersch

Actuele interpellaties (Regl. art. 79) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer J. Geysels tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de gevolgen van de in de federale programmawet opgenomen bepalingen inzake het rationeel energiebeleid voor het Vlaamse beleid ter zake, blz. 94

Sprekers : de heren J. Geysels, F. Dielens, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 98

Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, omroep van de Vlaamse Gemeenschap

Benoeming van een titelvoerend lid en twee plaatsvervangende leden van de raad van bestuur, blz. 98

Sprekers : de heren F. Dewinter, H. Coveliers, L. Standaert

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 99

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

1. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en de Tsjechische Republiek, anderzijds, Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVIa, XVIb, XVIc en XVII, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8, en Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 4 oktober 1993

2. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun

lidstaten, enerzijds en de Slowaakse Republiek, anderzijds, Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XIa, XIb, XII, XIII, XIV, XV, XVIa, XVIb, XVIc en XVII, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8, en Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 4 oktober 1993

— 617(1994-1995) — Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 99

Artikelsgewijze bespreking, blz. 99

Ontwerp van decreet houdende instemmen met het samenwerkingsakkoord van 30 april 1993 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de bestemming van de milieutaks en de coördinatie van het gewestelijk beleid ter zake en wijziging van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer

— 405 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 100

Spreker : de heer L. Van Nieuwenhuysen

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten:

1. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en Roemenië, anderzijds, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7, Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, x, XI, XII, XIII, XIV, xv, XVI, XVII, XVIII en XIX en Slotakte, gedaan te Brussel op 1 februari 1993

2. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds en de Republiek Bulgarije, anderzijds, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8, Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, x, XI, XII, XIII, XIV, XV en XVI en Slotakte, gedaan te Brussel op 8 maart 1993

— 613 (1994-1995) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 101

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten:

1. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en de Tsjechische Republiek, anderzijds, Bijlagen I, II, III, IV, v, VI, VII, VIII, IX, x, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVIa, XVIb, XVIc en XVII, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8, en Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 4 oktober 1993

2. de Europa-Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en de Slowaakse Republiek, anderzijds, Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XIa, XIb, XII, XIII, XIV, XV, XVIa, XVIb, XVIc en XVII, Protocolen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

en 8, en Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 4 oktober 1993
– 617(1994-1995) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 102

Voorstel van resolutie van de heren H. Brouns, L. Hancké, M. Maertens en E. Van Vaerenbergh betreffende de beschermde werkgelegenheid
– 588 (1993-1994) – Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijk stemming, blz. 104
Sprekers : de heren L. Standaert en A. Kempinaire

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 105
Spreker : de heer L; Hancké

Voorstel van resolutie van de heren F. Wymeersch en L. Van Nieuwenhuysen betreffende de toekomst van de NV Boelwerf Vlaanderen
– 620 (1994-1995) – Nr. 1
Bespreking, blz. 105
Sprekers : de heren F. Wymeersch en A. Denys
Hoofdelijke stemming, blz. 106

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 107
Spreker : de heer F. Dewinter

Voorstel van resolutie van mevrouw M. De Meyer en c.s. betreffende het scheepsbouwbeleid in Vlaanderen
– 621 (1994-1995) – Nr. 1
Bespreking, blz. 107
Sprekers : de heren F. Wymeersch, A. Denys, J. Ulburghs, mevrouw M. De Meyer, de heer M. Cordeel
Hoofdelijke stemming, blz. 108
Spreker : de heer F. Wymeersch

Met redenen omklede motie van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot besluit van de op 18 oktober 1994 door de heer L. Van Nieuwenhuysen gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de Vlaamse strategie voor Voeren
– 606 (1994-1995) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 110
Spreker : de heer L. Van Nieuwenhuysen

Met redenen omklede motie van de heer J. Ulburghs tot besluit van de op 19 oktober 1994 door de heer J. Ulburghs in commissie gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de bouw- en onteigeningsprocedures voor de aanleg van de Noord-Zuidverbinding in Limburg
– 608 (1994-1995) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 111
Spreker : de heer J. Ulburghs

Actuele vragen (Regl. art. 77) (Voortzetting)

Actuele vraag van de heer W. Seeuws tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de discriminatoire vermindering van de kredieten voor de haven van Gent en de gevolgen hiervan voor de bouw van het Kluizendok, blz. 113

Regeling van de werkzaamheden, blz. 114

Nr. 5 Dinsdag 29 november 1994

Berichten van verhindering, blz. 115

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 115

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 115

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 115

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 116

Beleidsnota

Indiening en verwijzing, blz. 116

Beleidsbrieven

Indiening en verwijzing, blz. 116

Verslag

Indiening, blz. 116

Motie

Indiening en verwijzing, blz. 116

Besluit van de Vlaamse regering

Indiening en verwijzing, blz. 116

Adviezen van de Vlaamse Medieraad

Indiening en verwijzing, blz. 117

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 117

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 117

Samenstelling van commissies en werkgroepen

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 117

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 117

Interpellaties (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Brande,

minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de kansen ter afwerking van de verdere staatshervorming na de Sint-Michielsakkoorden en de initiatieven van de Vlaamse regering in dit verband, blz. 118

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, J. Van Hauthem, L. Peeters, P. Van Grembergen, H. Suvkerbuvk en minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede motie, blz. 123

Interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Vlaams-Brabantbeleid van de Vlaamse regering in het licht van de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober laatste

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Brande, minister-oresident van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, en de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de noodzaak van een samenhangend Vlaams beleid voor Brussel en Vlaams-Brabant, blz. 123

Sprekers : de heren J. Van Hauthem en E. Van Vacrenbergh

Begroeting van een buitenlandse delegatie, blz. 128

Interpellaties (Regl. art. 78) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Vlaams-Brabantbeleid van de Vlaamse regering in het licht van de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober laatste

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, en de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden over de noodzaak van een samenhangend Vlaams beleid voor Brussel en Vlaams-Brabant, blz. 128

Sprekers : mevrouw S. Creyf, de heren J. Valkeniers, F. Dielens, A. De Boeck, E. Van Rompuy, minister-president L. Van den Brande en minister H. Weckx

Met redenen omklede moties, blz. 140

Regeling van de werkzaamheden, blz. 140

Bijlage

Vraag om uitleg van de heer M. Cordeel tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de aanvraag van bescherming van de Polder van Bazel, blz. 142

Nr. 6 **Woensdag 30 november 1994**

Berichten van verhindering, blz. 143

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer P. Dewael tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenar-zaken, over de toepassing van het Cultuurpact bij de samenstelling van de raad van bestuur van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie, blz. 143

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot mevrouw W. Demeester-De Mcyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin en de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenar-zaken, over de problemen in de gemeenschapsinstelling voor bijzondere jeugdzorg te Mol, blz. 145

Actuele vraag van de heer L. Standaert tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de administratieve problemen van de Vlaamse invoegbedrijven om prefinanciering te verkrijgen, blz. 147

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de vermelding van vluchthuizen in de uitvoeringsbesluiten van het decreet op het algemeen welzijnswerk, blz. 147

Actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de gevolgen van een mogelijke verkoop van VCST door de Begemann-groep, blz. 148

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de agenda van het Vlaams-Nederlands ministerieel overleg van 1 december, blz. 149

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de Liefkenshoektunnel, blz. 150

Sprekers : de heer J. De Mol, mevrouw M. De Meyer, de heren W. Verreycken en minister T. Kelchtermans

Actuele interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, en de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over het vrachtwagenvignet en de NMBS.

Toegevoegde actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de opbrengst van het autowegenvignet, blz. 154

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, P. Van Grembergen, J. Ansoms, L. Van Nieuwenhuysen, J. De Mol en minister T. Kelchtermans

Met redenen omklede motie. blz. 162

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 162

Met redenen omklede motie van de heer W. Verreycken c.s. tot besluit van de op 16 november 1994 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika

– 619 (1994-1995) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 163

Met redenen omklede motie van de heer L. Hancké c.s. tot besluit van de op 16 november 1994 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika

– 623 (1994-1995) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 164

Sprekers : de heren J. Valkeniers, P. Van Grembergen en F. Dewinter

Met redenen omklede motie van de heren H. Suvkerbuck en P. Van Grembergen tot besluit van de op 16 november 1994 door de heer H. Suvkerbuck gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid,

Energie en Externe Betrekkingen, over de huidige behandeling door het Europees Parlement van het voorstel van richtlijn tot toekenning van het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen aan alle burgers van de Europese Unie

– 622 (1994-1995) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 167

Spreker : de heer L. Pierco

Met redenen omklede motie van de heer A. Denys tot besluit van de op 17 november 1994 door de heren A. Denys en F. Wymeersch gehouden actuele interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de situatie bij de naamloze vennootschap Boelwerf Vlaanderen en over de stand van zaken in het Boelddossier

– 625 (1994-1995) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 168

Sprekers : de heren A. Denys, F. Wymeersch, mevrouw M. De Mcyer, de heer P. Van Grembergen

Met redenen omklede motie van de heer J. Geysels tot besluit van de op 17 november 1994 door de heer J. Geysels gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de gevolgen van de in de federale programmawet voorziene bepalingen inzake het rationeel energiebeleid voor het Vlaams beleid ter zake

– 626 (1994-1995) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 174

Sprekers : de heren J. Geysels, J. Caudron, F. Dielens, P. Deprez en J. Laverge

Regeling van de werkzaamheden, blz. 177

**VOORZITTER : de heer E. Balde-
wijns**

– *De notulen van de jongste vergade-
ring worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om
14.00 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de
vergadering is geopend.

**BERICHTEN VAN VERHINDE-
RING**

A. De Maght, E. Van Vaeren-
bergh : gezondheidsredenen ;

F. Cauwenberghs, J. De Roo, J. De-
volder, F. Ghesquière, P. Hostekint,
K. Pinxten, A. Schellens, J. Van der
Sande, H. Van Wambeke : buitens-
lands :

G. Annemans, A. Arts, J. Leclercq,
J. Tavernier, F. Vandenbroucke, V.
Vautmans : ambtsverplichtingen.

INTERPELLATIES (Regl. art. 78)

**Interpellatie van de heer H. Suyker-
buyk tot de heer L. Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse
regering, Vlaamse minister van Eco-
nomie, KMO, Wetenschapsbeleid,
Energie en Externe Betrekkingen,**

**over de huidige behandeling door
het Europees Parlement van het
voorstel van richtlijn tot toekenning
van het actief en passief kiesrecht bij
gemeenteraadsverkiezingen aan alle
burgers van de Europese Unie**

**Interpellatie van de heer P. Van
Grembergen tot de heer L. Van den
Brande, minister-president van de
Vlaamse regering, Vlaamse minister
van Economie, KMO, Wetenschaps-
beleid, Energie en Externe Betrek-
kingen, over het toekennen van ac-
tief en passief kiesrecht bij de ge-
meenteraadsverkiezingen aan alle
burgers van de Europese Unie bij de
volgende verkiezingen**

De voorzitter : Aan de orde zijn de
samengevoegde interpellaties van de
heer Suykerbuyk tot de heer Van
den Brande, minister-president van
de Vlaamse regering, Vlaamse mi-
nister van Economie, KMO, Weten-
schapsbeleid, Energie en Externe
Betrekkingen, over de huidige be-
handeling door het Europees Parle-
ment van het voorstel van richtlijn
tot toekenning van het actief en pas-
sief kiesrecht bij gemeenteraadsver-
kiezingen aan alle burgers van de
Europese Unie, en van de heer Van
Grembergen tot minister-president
Van den Brande over het toekennen
van actief en passief kiesrecht bij de
gemeenteraadsverkiezingen aan alle
burgers van de Europese Unie bij de
volgende verkiezingen.

De heer Suykerbuyk heeft het
woord.

**De heer H. Suykerbuyk (op de tribu-
ne)** : Mijnheer de voorzitter, mijn-
heer de minister-president, waarde
collega's, ik heb in samenspraak met
collega Van Grembergen besloten
deze interpellatie te houden omdat
het volgens ons nodig was even in te
gaan op wat na de vergadering van
30 juni 1994 van de Vlaamse Raad
bij meerderheid werd besloten.

Het gemeentelijke stemrecht voor
ingezetenen van andere lidstaten van
de Europese Unie zou volgens dit
standpunt aan vijf voorwaarden wor-
den gekoppeld.

Deze voorwaarden waren het hand-
haven van de taalwetgeving, het
voorzien in een uitzondering voor
uitvoerende mandaten, het voorzien
in een uitzondering als er hoge con-
centraties niet-Belgische EU-onder-
danen in een gemeente voorkomen,
het stellen van voorwaarden op het
gebied van verblijfsduur en de fiscale
onderworpenheid.

Voor zover ik weet, zegt men nu dat
op het vlak van het handhaven van
de taalwetgeving en de uitzondering
voor uitvoerende mandaten alles ge-
regeld is. De minister-president zal
dit waarschijnlijk straks bevestigen.
Verder stel ik vast dat men in België
zowel op het niveau van de gemeen-
schappen en gewesten als op het fe-
derale niveau hetzelfde standpunt
inneemt inzake het koppelen van ge-
meentelijke stemrecht aan fiscale
onderworpenheid. Dat is positief.

Wat het voorzien in een uitzonde-

Suykerbuyk

ring in geval van hoge concentraties niet-Belgen en de voorwaarden in verband met de verblijfsduur betreft, dreigt de toestand echter hopeloos te worden. Ik hoop dat de minister-president in zijn antwoord mijn bezorgdheid over deze punten zal kunnen wegnemen. In het Comité van de Regio's heb ik tijdens de commissievergadering kunnen vaststellen dat er verschillende standpunten bestaan in verband met de uitzondering voor gemeenten met hoge concentraties niet-Belgen. Ook de **Duitstaligen** in dit land waren het in het Comité van de Regio's eens met het standpunt dat werd ingenomen. In dit verband gaf men het voorbeeld van gemeenten waar 52 percent inwoners de Duitse nationaliteit bezitten.

Een vergelijking van de percentages van niet-ingezetenen doet vragen rijzen over het respect voor het gelijkheidsbeginsel binnen de Europese Unie : Luxemburg-Stad staat met ongeveer 41 percent niet-ingezetenen aan de top ; bepaalde Belgische steden, waaronder Raeren, halen 52 percent.

Het Europees Parlement heeft met de reeds opgesomde voorwaarden korte metten gemaakt en wenst de onverminderde invoering van stemrecht voor alle burgers van de Europese Unie door te voeren zonder rekening te houden met de bezwaren van bepaalde lidstaten.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik wens een parenthesis te maken over de concentratievoorwaarden voor gemeenten waar een groot aantal niet-Belgen aanwezig is. Indien de problematiek inzake concentratievoorwaarden niet geregeld wordt door een koppeling aan het stemrecht doe ik een dringende oproep om het voorstel van decreet betreffende het woonrecht te koppelen aan het voorstel van decreet betreffende het verkooprecht. De gezamenlijke behandeling van deze voorstellen biedt de

gemeenten de mogelijkheid de te hoge concentratie van niet-ingezetenen een halt toe te roepen. De hoge aanwezigheidsgraad van niet-ingezetenen veroorzaakt heel wat problemen voor het gemeentelijk beleid. Het gemeentelijk beleid inzake recht op wonen moet, mijns inziens, voorrang geven aan diegenen die sociale bindingen en herkomstbindingen hebben met de gemeente. Indien de Europese Unie geen rekening houdt met de concentratievoorwaarden moet de Vlaamse Raad erop toezien dat dit standpunt opgenomen wordt in een voorstel van decreet.

De wetgevende organen van dit land moeten het probleem inzake de concentratievoorwaarden ernstig bestuderen. Men kan zich terecht de vragen stellen waarom men het in het hoofd heeft gehaald het Europees burgerschap te koppelen aan het gemeentelijk stemrecht. Deze koppeling is zeker niet vanzelfsprekend !

Toenmalig federaal minister van Binnenlandse Zaken Tobback heeft namens zijn regering verklaard dat het probleem in de toekomst behandeld moet worden. Niet in de toekomst, collega's. Deze problematiek is brandend actueel en moet nu behandeld worden.

Mijnheer de minister-president, naar aanleiding van een vraag van 18 oktober zei u dat de coördinatievergaderingen plaatsgrijpen in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de drie gemeenschappen. Hoe staan de zaken op dit moment en wat zal het federale standpunt binnen het Europese bestel inhouden ? Staat de einddatum al vast ? Ik vernam namelijk dat die datum voor binnen enkele weken is. Vervolgens vind ik het in de federale optiek belangrijk te weten welke visie u aanhangt, en ook wat de standpunten zijn van de andere gemeenschappen.

Ik wil ook nog stilstaan bij de fiscale onderworpenheid, omdat dit blijkbaar op geen enkele niveau binnen België een probleem vormt. Zal dat een voorwaarde worden met betrek-

king tot het kiesrecht ? In België mag dat dan vanzelfsprekend lijken, maar het Europees Parlement houdt er een andere mening op na. Of komt er een parallelle regeling tot stand ? Als dat zo is, zal die uiteindelijk toch tot hetzelfde resultaat kunnen leiden. Het is in elk geval toch een zaak van de gemeenten – in eerste instantie, want het gaat om gemeentelijke fiscaliteit – én de gewesten. De Vlaamse Raad en de Vlaamse regering, die een initiatief kunnen nemen, zijn dus bevoegd om via een ontwerp of een voorstel van decreet een regeling inzake de gemeentelijke fiscaliteit te treffen. Ik verduidelijk. Tussen België en Nederland geldt een dubbel verdrag dat ondermeer verbiedt de aanvullende personenbelasting toe te passen op personen die in het ene land werken en in het andere wonen. Dit verdrag moeten we weliswaar eerbiedigen, maar dat betekent niet dat het verboden is door middel van een gemeentelijke beslissing, maar dan gestoeld op een decreet, het mogelijk te maken voorwaarden op te leggen waarbij iemand die kiest ook aan de belastingwetgeving wordt onderworpen. Ik maak hierbij dus een onderscheid tussen belastingen betalen en eraan onderworpen zijn. Hoe staat u hier tegenover ? Het zou immers best kunnen dat die idee in Europese kringen niet gedijt, maar als het zo niet kan dan moeten we een andere uitweg zoeken die hetzelfde resultaat oplevert. We mogen vooral niet bij de pakken blijven zitten. Alles is blijkbaar in een stroomversnelling terechtgekomen. In maart 1994, toen op federaal niveau het stemrecht voor de Europese verkiezingen werd ingevoerd, nam ik de gelegenheid te baat om de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Tobback, over het fiscaliteits-thema op de korrel te nemen. Ik vroeg hem in dit verband of het dan echt niet mogelijk was de fiscaliteit te koppelen aan het verlenen van stemrecht voor de Europese verkiezingen aan anderen dan Belgen.

Ik zal zijn antwoord citeren, om aan

Suykerbuyk

te tonen dat er op federaal vlak instemming was, maar ook om aan te tonen dat men toen nog in de waan verkeerde – en ik hoop ten zeerste dat daar verandering is in gekomen – dat deze aangelegenheid ooit in de toekomst zou worden besproken. De minister zegt over het probleem van de voorwaarden van het stemrecht dat er reeds over is gediscussieerd – en ik citeer : U heeft mij op geen enkel ogenblik horen zeggen dat men gerust mag zijn en dat de hele zaak zeker niet zonder voorwaarden zal worden geregeld. Ik spreek dit tegen, wij moeten op dit punt bijzonder waakzaam zijn. Ik zal u nu mijn persoonlijke mening geven, die men later mag citeren wanneer over het gemeentelijk stemrecht wordt gediscussieerd. Voor mij is het volkomen onmogelijk dat mensen in mijn gemeente mogen stemmen zonder belastingsplichtige te zijn. Ik ben geen voorstander van het cijnskiesrecht. Einde citaat. – ik overigens ook niet.

De minister vervolgt : Ik vestig er uw aandacht op dat mijns inziens dit probleem in het Europese dossier niet rijst – hier heeft de minister het over het stemrecht voor de Europese verkiezingen – want volgens een bepaalde rechtsfiguur wordt een Europese ambtenaar geacht belastingen te betalen aan Europa. Hij is een Europees belastingsplichtige en er is dus geen probleem wanneer hij zijn stemrecht doet gelden bij de Europese verkiezingen. Er is echter een zeer groot probleem, en zelfs een onverenigbaarheid, wanneer iemand die geen belastingsplichtige is ten aanzien van een gemeente een stem wil uitbrengen voor de gemeenteraadsverkiezingen en zelfs kandidaat wil zijn om tot schep en burgemeester te worden verkozen. Dat kan niet, want in dat geval zou die persoon immers een beslissende invloed kunnen uitoefenen op de besteding van de belastinggelden van de anderen die wel zo gek zijn gemeentebelastingen te betalen.

De minister vervolgt : Dit mag ook in de parlementaire Handelingen worden genotuleerd, en ik hoop dat iemand van mijn woorden gebruik zal maken – wat ik hierbij ook doe – bij een discussie die zich wellicht omstreeks 1998 zal ontspannen. Einde citaat.

Hier zijn wij aanbeland bij de kern van het probleem : iedereen is blijkbaar een beetje in slaap gewiegd en wacht op de verkiezingen van 1998. Wij moeten deze aangelegenheden nu echter regelen, niet omdat wij het willen maar omdat Europa het zo wil.

Mijnheer de minister-president, hoe ver staan de zaken nu ?

Zult u druk blijven uitoefenen om dat soort Europa tegen te houden ?

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, collega Suykerbuyk en ik hebben deze interpellaties samen ingediend om er een zo groot mogelijk politiek gewicht aan te geven.

Het is voor ons immers onaanvaardbaar dat burgers die geen verantwoordelijkheid nemen op het gemeentelijk vlak in het samenlevings- en lastenverband toch hun stem zouden kunnen uitbrengen.

Men kan immers pas verantwoordelijkheid nemen in het samenlevingsverband als men de taal kent van de samenleving waarin men woont, en er ook zijn bijdrage toe levert. Wij krijgen anders in die gemeenschap twee soorten verantwoordelijkheden en ook twee soorten lasthebbers : degenen die het voor het zeggen hebben maar zich terugtrekken als er moet worden bijgedragen, en degenen die soldaat mogen spelen en de lasten moeten dragen.

Principieel heb ik geen enkel bezwaar tegen het feit dat het stemrecht zou gelden voor elk lid van de

Europese Unie. Dit is overigens niet meer dan normaal. Dat dit recht echter onvoorwaardelijk zou zijn, kan ik niet aanvaarden.

Mijnheer de minister-president, in België werd er nooit een referendum in verband met Europa gehouden en bij de discussie in het parlement hebben wij het ons nogal gemakkelijk gemaakt. In landen met een uitgesproken democratische reflex was dit niet het geval. Ik denk hierbij aan Denemarken waar de overwinning nipt was. Men was van mening dat het Europese vaderland qua reglementering, democratie en betrokkenheid bij de plaatselijke besturen en verantwoordelijken zijn rol niet vervulde, maar dat het als een centrale moloch overkwam. Dit was ook het geval in Zweden.

De euforie aan de top is groot. Ik heb geen enkele reactie gehoord aangaande het feit dat het slechts een kantje boordjeoverwinning was, er klonk alleen gejuich. Ik hoop dat in Noorwegen eveneens slechts een kleine meerderheid van de bevolking, bijvoorbeeld 51 percent, ja antwoordt. Misschien zal men dan de les leren. Indien er in België een referendum was gehouden, zou de overwinning ook nipt zijn geweest.

In ben het volkomen eens met wat de heer Suykerbuyk heeft gezegd, maar ik wil hieraan nog iets toevoegen. Ik herinner mij nog het invoeren van de wet op de talentelling. Destijds hebben onze landelijke burgemeesters hieraan een halt toegevoerd omdat ze ervan overtuigd waren dat dit geen democratisch gegeven was, maar een vervalsingsmachine ten koste van de Vlamingen.

Indien men op Europees vlak geen rekening houdt met onze houding en onze democratische redenering, dan zullen wij de propagandisten zijn voor een boycot van de verkiezingen. Ik ben ervan overtuigd dat wij, met een tegen die tijd soeverein Vlaams parlement, deze krachtmeting zullen winnen. Politiek zal men dan het gevecht moeten aangaan.

Van Grembergen

De overeenkomst tussen de Duitstalige- de Franstalige- en de Vlaamse Gemeenschap in verband met de inzichten van de heer Suykerbuyk gaat niet door omdat centralistische staten het probleem niet willen onderkennen. Wij zullen het politieke gevecht daarover aangaan. Wij zullen beschikken over een Vlaamse regering die verantwoordelijkheid moet afleggen ten opzichte van het soevereine Vlaamse parlement. Ik ben ervan overtuigd dat het Vlaamse soevereine parlement dit niet zal laten doorgaan.

Mijnheer de minister-president, ik weet dat u die mening deelt wat betreft de visie op het Europese stemrecht. Ons parlement zal eenzelfde houding aannemen. Het is voor ons no pasaran. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij de vorige twee sprekers. Gelet op de begrensde spreektijd zal ik mij beperken tot het essentiële namelijk de motie die in de Vlaamse Raad op 30 juni werd goedgekeurd.

Deze bepaalt vijf strikte voorwaarden, de heer Suykerbuyk heeft ze naar voren gebracht, waaronder aan onderdanen van de Europese Unie stemrecht zou kunnen worden verleend ter gelegenheid van gemeenteraadsverkiezingen.

Alhoewel de minister-president op de actuele vraag van collega Suykerbuyk op 18 oktober jongstleden antwoordde dat er in het Comité der Regio's eenstemmigheid was in verband met bepaalde op te leggen voorwaarden heeft het Comité der Regio's de voorwaarden verworpen.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Pierco, ik heb inderdaad gezegd dat er eenstemmigheid was vanuit de verschillende gewes-

ten en gemeenschappen. Ik kan niet hebben gezegd, de feiten hebben het aangetoond, dat er eenstemmigheid zou zijn geweest in het hele Comité.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Dat hoeft niet. Ik heb dat punt verdedigd in afspraak met de collega's van de andere gemeenschappen. Wij hebben het niet gehaald. Men heeft gezegd dat de wettelijke regeling in de verschillende lidstaten zou worden beschermd.

De voorzitter : Gaat u verder, mijnheer Pierco.

De heer L. Pierco : Mijnheer de minister-president, bij uw onderbreking ging ik net zeggen dat er onder de drie gemeenschappen over een aantal punten een akkoord was zoals over de lokale belastingplicht, de minimale verblijfsduur en de exclusieve verkiesbaarheid van "thuisburgers" naar uitvoerende functies toe. Aan de voorwaarden die worden gesteld is niet in één twee drie te voldoen vermits er protocollen bestaan tussen België en andere landen in verband met de fiscaliteit van niet-Belgische inwoners. Er zal ernstig moeten worden gewerkt om tot oplossingen te komen, anders zal bij de eerste de beste gelegenheid een niet-Belgische inwoner die aan de gemeenteraadsverkiezingen wil deelnemen zich door een of andere voorwaarde gediscrimineerd voelen en naar het Europees Hof stappen waar hij gelijk zal krijgen.

Er zullen toch nog heel wat maatregelen moeten worden genomen die er moeten voor zorgen dat de behandeling hetzij gelijk is voor iedereen, hetzij door overeenkomsten kan worden geregeld. De bal van dit gevoelig probleem ligt echter in het kamp van de federale regering, die bij monde van de eerste minister de houding zal moeten bepalen die ze in deze aangelegenheid zal aannemen in de ministerraad die nog voor het einde van dit jaar een beslissing moet nemen. Ik heb echter stellig de

indruk dat de federale regering het debat voor zich uitschuift. Dit kan voor ons niet langer, aangezien de Vlaamse Raad hierover ook nog een advies zal moeten uitbrengen. Wij staan hier volledig achter, zoals we blijven staan achter de voorwaarden van de motie van 30 juni 1994. Vandaar dan ook onze vraag om deze kwestie dringend opnieuw aanhangig te maken bij de federale regering.

Mijnheer de minister-president, hebt u, buiten de door u geciteerde brieven die u geschreven hebt naar de federale regering, nog andere maatregelen genomen en welke maatregelen overweegt u op relatief korte termijn nog te zullen nemen zodat de Vlaamse Raad haar advies zal kunnen uitbrengen ? **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Blok kan moeilijk worden verweten dat zij in de Vlaamse Raad aan het al dan niet toekennen van stemrecht aan Europese onderdanen voor de gemeenteraadsverkiezingen, niet voldoende aandacht heeft besteed. Nu men op het Europese niveau hierover moet beslissen, dreigt alles mis te lopen.

De interpellaties die geleid hebben tot de motie die op 30 juni 1994 in deze Raad werd goedgekeurd, gingen uit van de bekommernis voor de gevolgen voor Vlaams-Brabant van het toekennen van dat eventuele stemrecht. Wij hadden ons bij de stemming over die motie onthouden omdat de voorwaarden die in de motie staan voor ons veel te zwak waren.

Men had de eerste versie van de motie reeds afgezwakt. Daarin was onder meer een taalvereiste opgenomen. Het is precies vanuit de vrees voor een verdere verfransing van Vlaams-Brabant – wat een gevolg zal zijn van het toekennen van dit stemrecht – dat men die taalvereis-

Van Hauthem

te had moeten behouden. De Raad had zijn eigen motie dus al voor een deel geaborteerd en verzwakt,

Wij hebben in de Kamer op 27 oktober jongstleden de eerste minister van de federale regering gehoord. Op vragen van de heer Van Grembergen en mijzelf antwoordde hij dat er van de vijf voorwaarden die in de motie zijn goedgekeurd, slechts drie zullen worden aangehouden. Dit zou met andere woorden betekenen dat ook de Luxemburgclausule zou gevallen zijn. Ik citeer uit het Beknopt Verslag van de Kamer van 27 oktober 1994. Ik vroeg de eerste minister of de Luxemburgclausule die in de motie van de Vlaamse Raad is gevraagd, opgenomen is in het standpunt dat de Belgische regering in de Europese ministerraad zal moeten vertolken. Hij antwoordde mij het volgende : Ik heb nergens iets gelezen over het vragen van een uitzondering voor een bepaalde streek. Dat punt werd niet op de agenda van volgende week geplaatst. Het onderwerp werd in België besproken met de drie gemeenschappen. Er dient nog een standpunt te worden ingenomen. Einde citaat. In alle onduidelijkheid die eerste minister Dehaene gewoonlijk aan de dag legt, vind ik deze uitspraak bijzonder duidelijk. De Luxemburgclausule is waarschijnlijk gesneuveld. De conclusie is dat wij komen van een motie waarin men de aanvankelijke taalvereiste reeds had geschrapt en dat waarschijnlijk ook nog de Luxemburgformule uit het standpunt van de federale regering zal worden geweerd.

Mijnheer de minister-president, deze motie is tot uw regering gericht en u wordt geacht daaraan uitvoering te geven. Wat is er uiteindelijk overgebleven van die vijf voorwaarden ?

Over de drie overgebleven voorwaarden kan niemand redetwisten. Ze hebben ook niet rechtstreeks te maken met het behoud van het Vlaams karakter van Vlaams-Brabant of met het indijken van het ge-

vaar van de verdere verfransing in-gevolge europeanisering.

Mijnheer Van Grembergen, ik vind dat u de verantwoordelijkheid te gemakkelijk exclusief bij de federale regering legt. Uiteraard moet die het standpunt bepalen tijdens de Europese ministerraad maar of het Vlaamse parlement al dan niet rechtstreeks verkozen is, het heeft die motie goedgekeurd. De Vlaamse regering kan nu even goed voet bij stuk houden als na de rechtstreekse verkiezing van haar parlement wat dat heeft er in feite niets mee te maken.

Wij hebben van meetaf aan gezegd dat het toekennen van gemeentelijk stemrecht aan Europese onderdanen – zelfs met de drie beperkende voorwaarden – voor het jaar 2000 nefaste gevolgen zal hebben voor de positie van de Vlamingen in heel wat gemeenten in Vlaams-Brabant. In de faciliteitengemeenten is het kalf helaas al bijna verdronken, maar hetzelfde dreigt zich voor te doen in heel wat gemeenten van Vlaams-Brabant. U moet er de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen in Vlaams-Brabant maar eens op nagaan, en hierop komen we later terug naar aanleiding van een interpellatie over het beleid inzake Vlaams-Brabant. Bovendien moet men rekening houden met de uitbreiding van de Unie met Oostenrijk, Zwitserland, Zweden, Finland en binnenkort waarschijnlijk ook Noorwegen. Deze uitbreiding houdt in : nog meer ambtenaren en bedrijven die zich hier komen vestigen, met andere woorden nog meer Eurocraten die de Franstaligen in de rand rond Brussel zullen versterken.

Ons standpunt is heel duidelijk. Wijs dat af, tenminste voor Vlaams-Brabant, alleen al vanuit de pragmatische overtuiging dat het toekennen van stemrecht aan de Europese onderdanen het versterken is van de Franstaligheid in Vlaams-Brabant.

Mijnheer de minister-president, on-

ze vraag is duidelijk. Kan u meedelen of de federale regering de vijf in de motie vermelde voorwaarden die volgens ons nog te zwak zijn, heeft overgenomen ? Indien u zich neerlegt bij het feit dat ze dat niet kan en dat de Luxemburgclausule niet aangehouden zal worden, weten we nu al dat vanaf het jaar 2000 de Vlamingen in heel wat gemeenten in Vlaams-Brabant een bedreigde diersoort zal worden. **(Applaus bij het VB)**

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, de Europese Commissie wil met het voorstel van richtlijn Unie-onderdanen toelaten tot de gemeenteraadsverkiezingen in de lidstaat waar zij verblijven maar waarvan zij niet de nationaliteit bezitten, en dit in dezelfde voorwaarden als de nationale onderdanen van de betrokken lidstaat. Dit is de kern van de ontwerprichtlijn.

Dit commissievoorstel moet voor einde 1994 eenparig door de Raad voor de Algemene Zaken worden goedgekeurd. Er hebben reeds drie coördinatievergaderingen plaatsgehad op het ministerie van Buitenlandse Zaken met een technische bespreking van het voorstel van richtlijn ter voorbereiding van de vergadering van de werkgroep ad hoc van de Raad.

De gemeenschappen en gewesten werden uitgenodigd op deze coördinatievergaderingen. Hierop heeft Vlaanderen met verwijzing naar de motie van de Vlaamse Raad steeds een eenduidig standpunt ingenomen. De richtlijn respecteert het niet-discriminatiebeginsel en het subsidiariteitsbeginsel en de goedkeuring ervan behoort tot de bevoegdheid van de federale regering.

Vlaanderen vraagt dat de federale overheid, alvorens de richtlijn goed te keuren, meedeelt hoe zij zal tegemoetkomen aan een aantal Vlaamse bekommernissen door aanpassing

Van den Brande

van het voorstel van richtlijn of door wijzigingen aan de kieswetgeving op het interne Belgische vlak.

Ten eerste. Vlaanderen is blijven wijzen op de noodzaak van het koppelen van het stemrecht aan een lokale belastingplicht om te vermijden dat personen die vrijgesteld van fiscale verplichtingen op lokaal vlak, kunnen beslissen over de aanwending van belastingelden.

Ten tweede. Wat betreft het respect voor de taalwetgeving in bestuurszaken waarbij in Vlaanderen het Nederlands de enige gangbare taal moet zijn, doet de ontwerplijn geen problemen rijzen. De eigen vigerende nationale wetgeving blijft immers onverkort van kracht.

Ten derde. Vlaanderen is ook de vraag blijven herhalen om in een minimale verblijfsduur te voorzien met als motivatie de nood aan een minimale integratieperiode.

Ten vierde. Er bestaat een consensus rondom de Vlaamse vraag voor de toepassing in België van artikel 5, derde lid, van de richtlijn, waardoor de lidstaten kunnen bepalen dat alleen hun eigen onderdanen verkiesbaar zijn voor de functies van hoofd of lid van het bestuur van een lokaal lichaam, met andere woorden als burgemeester of schepen.

Ten vijfde. Vlaanderen blijft tevens de federale regering verzoeken de mogelijkheid te onderzoeken om in een uitzonderingsregeling te voorzien in de Europese richtlijn voor bepaalde gemeenten met een hoge concentratie van niet-Belgische Unieonderdanen. De huidige tekst van de richtlijn voorziet in mogelijke afwijkingen, indien meer dan 20 procent van het totaal aantal burgers van de Unie die de kiesgerechtigde leeftijd bereikt hebben en in een welbepaalde lidstaat verblijf houden, niet de nationaliteit van die lidstaat bezitten. Dit percentage moet echter globaal worden berekend over het hele grondgebied van de lidstaat.

Buiten de coördinatievergadering heb ik ook al driemaal de federale eerste minister uitvoerig gewezen op dit belangrijk probleem waarbij ik hem de tekst van de motie van de Vlaamse Raad heb bezorgd die ook voor ons als basis blijft gelden. Uit de onderlinge contacten tussen mijn diensten en de diensten van eerste minister en de coördinatievergaderingen op het ministerie van Buitenlandse Zaken blijkt dat er voor een aantal Vlaamse bekommernissen op Europees vlak een oplossing zou kunnen worden gevonden, en dat voor een aantal andere Vlaamse bekommernissen op intern Belgisch vlak naar oplossingen dient te worden gezocht. Ter zake wijs ik erop dat de richtlijn het voorbehouden van de functies van burgemeester en schepenen voor eigen onderdanen toelaat. De vraag om het stemrecht te onderwerpen aan een minimale verblijfsduur ligt ter bespreking voor in de Raad, mede op verzoek van andere delegaties. Ook voor de toepassing van de uitzonderingsregel voor gemeenten met een hoge concentratie niet-Belgische Unieonderdanen zou op Europees vlak een oplossing moeten worden gevonden. Zoals vermeld blijft de vigerende Belgische taalwetgeving onverkort van kracht. Voor het koppelen van het stemrecht aan een lokale belastingplicht zal op intern Belgisch vlak naar oplossingen moeten worden gezocht.

De federale regering kent dus voldoende het Vlaamse standpunt. Het voorstel van richtlijn wordt op het ogenblik nog onderzocht in een werkgroep van de federale regering. Verwacht wordt dat de federale ministerraad voor het einde van de maand een standpunt ter zake zal innemen. Van zodra het federale standpunt bekend is, zal ik het evalueren in het licht van de bekommernissen geformuleerd in de motie goedgekeurd door deze Raad die uiteraard een richtsnoer is voor de houding van de Vlaamse regering.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, de teneur van dit antwoord is dat wij zullen afwachten welk standpunt de Belgische regering zal indienen. De minister-president heeft de punten aangehaald waarover er blijkbaar een consensus bestond en de punten waarover er geen consensus was, namelijk de Luxemburgclausule. Wij weten dus vooraf welk standpunt de Belgische regering op de Europese ministerraad zal innemen.

Voorts stel ik vast dat hier een partijtje pingpong wordt gespeeld. Noch de Vlaamse, noch de Belgische regering zijn bereid om in het Vlaamse parlement of in de federale Kamer en Senaat te verklaren welk standpunt zij nu uiteindelijk innemen en wat hun *conditio sine qua non* is.

Bij een interpellatie in de Kamer worden wij verwezen naar de coördinatievergaderingen. Wanneer wij nadien informeren naar de bereikte resultaten, antwoordt men dat het standpunt nog niet werd bepaald. Wanneer wij dan uiteindelijk de minister-president van de Vlaamse regering interpelleren, antwoordt deze dat de standpunten die op basis van de goedgekeurde motie werden ingenomen, het richtsnoer blijven van de Vlaamse regering. Het pingpongspel blijft voortduren met als gevolg dat niemand nog weet wie welk standpunt inneemt.

Wat de Luxemburgclausule betreft, verklaart de minister-president dat er oplossingen op Europees vlak moeten worden gevonden. Hij vermeldt echter niet waarin die oplossingen moeten bestaan en wie ze zal aanreiken.

Mijnheer de minister-president, indien u van oordeel bent dat deze materie op Europees niveau moet worden behandeld, waarom hebben uw partijgenoten in het Europees Parlement deze voorwaarden, die onder meer door Vlaamse Europarlementsleden als amendement werden ingediend, dan uiteindelijk weggestemd met de motivering dat deze

Van Hauthem

materie op Belgisch en Vlaams niveau moet worden behandeld ?

Voor ons is het duidelijk : niemand in Vlaanderen durft in dit dossier zijn nek uitsteken.

Mijnheer de voorzitter, om deze reden zullen wij een met redenen omklede motie indienen. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, in tegenstelling tot de vorige spreker is de VLD het eens met de strekking van het antwoord van de minister-president.

Mijnheer de minister-president, ik had nochtans graag wat meer uitleg gekregen aangaande uw verklaring dat voor het koppelen van het stemrecht aan een lokale belastingsplicht op intern Belgisch vlak naar oplossingen moet worden gezocht.

Bedoelt u hiermee dat de bilaterale afspraken moeten worden herzien ?

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de voorzitter, ik wil geen triomfalistische toon aanslaan, maar de collega's herinneren zich het debat dat wij in juni van dit jaar hebben gevoerd en de motie die de SP toen met de steun van Agalev heeft ingediend.

Van de vijf voorwaarden die in de gemotiveerde motie werden vermeld, waren er twee opgenomen in de Belgische wetgeving en moesten dus niet meer worden herhaald.

Eén van de andere voorwaarden in verband met de minimale verblijfsduur was onmogelijk geworden als gevolg van de Grondwetsherziening van 16 juli 1993, waarbij deze voorwaarde voor de eigen onderdanen werd verschaft. Wij waren het er wel mee eens om de eis te stellen van een gemeentelijke fiscaliteit want wij

wilden trouw blijven aan de opvatting : "no representation without taxation".

Wij waren gekant tegen de Luxemburgclausule mede op grond van het argument dat de minister-president heeft aangehaald, namelijk dat de Luxemburgclausule bestemd is voor lidstaten in hun totaliteit en niet voor gemeenten.

Ik wil in dit debat vermijden dat wij niet als goede Vlamingen worden beschouwd wanneer wij twijfels koesteren met betrekking tot twee van deze voorwaarden.

Dit debat is naar mijn gevoel het achterhoedegevecht in het licht van de Europese eenmaking die wij wensen en waarvoor België de hoofdstad wil leveren. Vandaag nog las ik in de krant dat wij bereid waren tientallen miljarden frank uit te geven voor het Europese Parlement – veel te veel in verhouding tot de raming overigens – hetgeen impliceert dat wij eveneens bereid zijn tienduizenden Europese ambtenaren te verwelkomen. Maar blijkbaar zijn wij niet bereid de lasten van de lusten te dragen.

Wat betreft de drie voornaamste voorwaarden die wij stellen en die betrekking hebben op de fiscaliteit, de nationaliteit van de uitvoerende ambtenaren op het vlak van het gemeentebestuur en het respect voor de taalwetgeving, menen wij niet verder te moeten gaan in wat ongetwijfeld een oeverloos debat wordt, waarbij de zuiveren steeds zullen moeten onderdoen voor de aartszuiveren.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, het is belangrijk dat de minister-president zei dat de motie zoals zij werd aangenomen, de grondslag blijft van de redenering.

Mijnheer Hancké, ik zou de laatste zijn om te spreken over de zuiveren tegen de aartszuiveren.

Ik beschouw de vijf gestelde voor-

waarden als redelijk en uit het antwoord van de minister-president kon ik geenszins afleiden dat het om een onmogelijk voorstel gaat. Bijgevolg zou het betreurenswaardig zijn mocht een soort Real-politik er ons toe brengen de zaken op hun beloop te laten. Wat de heer Van Grembergen in dat verband zei, is zeer juist : vanzelfsprekend staan wij open voor een dergelijk voorstel, maar wij hebben het recht hieraan voorwaarden te koppelen. Welnu, geen enkele van die voorwaarden is onredelijk en de minister-president heeft zulks niet tegengesproken.

Op 30 juni was een grote meerderheid van oordeel dat actief en passief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen moest worden verleend aan alle burgers van de Europese Unie. Welnu, ik doe een oproep om deze meerderheid nog te versterken.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik las het Beknopt Verslag van het debat dat eind oktober in het Europees Parlement werd gevoerd en uit de betogen van de meeste woordvoerders van de meeste fracties blijkt dat het verlenen van actief en passief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan alle burgers van de Europese Unie, een stap vooruit is naar de verfijning en de verbreding van de democratie.

Als democraten moeten wij dit toejuichen. Indien men spreekt over kiesrecht en verkiezingen, dan heeft men het eigenlijk over de vormgeving van de politieke democratie. Hopelijk is en blijft dit het uitgangspunt.

Vervolgens ben ik er mij zeer goed van bewust dat er zich problemen voordoen. Trouwens, de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen in Vlaams-Brabant hebben dit duidelijk aangetoond, al werd dit in Vlaanderen misschien te weinig opgemerkt. De hoofdvraag is echter of het stellen van een aantal specifieke

Geysels

voorwaarden via de kieswetgeving een effectief, laat staan aanvaardbaar middel is om in te gaan tegen een dergelijke tendens.

Mijnheer Suykerbuyk, zoals u weet behoort onze partij niet tot diegenen die staan te wachten op de komst van de Eurocraten. Zowel in Brussel als in Vlaams-Brabant hebben wij in dat verband trouwens een duidelijk standpunt ingenomen. Maar hier gaat het nu over het opleggen van bijkomende voorwaarden aangaande het kiesrecht. Als democraten moeten wij hiermee zeer voorzichtig omgaan. Bij het verschijnen van de derde versie van uw motie hebben wij, samen met de heer Hancké, te kennen gegeven serieuze problemen te hebben met een uw voorwaarden.

Ik doe deze uitspraak niet als Realpolitiker ; ik zeg dit als democraat. Elke verfijning van de democratie moet worden toegejuicht. Men moet rekening houden met een aantal specifieke situaties. Dit hebben ook de heer Chanterie, mevrouw Thyssen en mevrouw Aelvoet in het Europees Parlement gezegd. Men moet echter zeer voorzichtig zijn met het opleggen van voorwaarden. Eén van de voorwaarden waarover wel iets te zeggen valt – en eveneens voorkwam in de motie van de heer Hancké – is de belastingsplicht.

Als wij het er inderdaad over eens zijn dat onderworpen zijn aan de belastingplicht – wat niet hetzelfde is als het betalen van belastingen – iemand de kans moet geven om via de democratie de vraag te stellen wat er met zijn geld gebeurt en hoe daarover democratisch wordt beslist, is dit een terechte vraag. Maar als men dan toch die redenering volgt – en ik wil ze volgen – dan is mijn vraag hoe men nog langer het onderscheid kan hanteren tussen onderdanen van de Europese Unie, en zij die er niet toe behoren. Als men die redenering volgt, moet men op termijn ook het onderscheid laten vallen tussen Europese Unie-onderdanen en niet-Eu-

ropese Unieonderdanen. Dat is de essentie van burgerschap.

In die zin gaat de Europese richtlijn voor mij niet ver genoeg. Vanuit die filosofie zullen wij dan ook blijven opkomen voor het stemrecht van migranten.

De voorzitter : De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers : Mijnheer de voorzitter, ik wens ook nog een vraag te stellen aan de minister-president.

Ik kan mij volkomen aansluiten bij wat de heer Geysels heeft gezegd, namelijk wanneer men voorwaarden oplegt men ook ervoor moet zorgen dat ze niet discriminatoir worden opgelegd, zoniet zondigt men tegen een van de basisprincipes die wij, naar ik aanneem, allemaal verdedigen.

Wanneer men de belastingplicht als voorwaarde oplegt om te mogen stemmen, dan impliceert dit dat degenen die aan de belastingplicht niet voldoen, niet mogen stemmen. Wanneer dit principe niet discriminatoir wordt toegepast, betekent zulks dat iedereen, al dan niet inwoner van de Europese Unie, die niet aan zijn belastingplicht voldoet eigenlijk niet mag stemmen. Men zal waarschijnlijk zeggen dat het de Europese onderdaan is die moet aantonen dat hij aan zijn belastingplicht voldoet.

Als men het niet-discriminatieprincipe toepast dat iedereen die om een of andere reden aan zijn belastingplicht niet voldoet, tegen wie een procedure loopt of dwangbevelen werden uitgevaardigd voor de talloze belastingen die wij kennen ook op gemeentelijk vlak, betekent dit dan ook dat men die persoon zal uitsluiten – in vergelijking met sommige strafrechtelijke vonnissen – van het recht om te stemmen of het recht om verkiesbaar te zijn ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, wat het laatste punt betreft, is de basis het onderscheid tussen de belastingplicht en het betalen van belastingen. Deze twee zaken vallen niet noodzakelijk samen.

Op de vraag van collega Denys kan ik inderdaad antwoorden dat de lokale belastingplicht een zaak is van intern Belgisch recht, wat onder meer kan worden vertaald naar het gegeven van de bilaterale verdragen tussen België en andere lidstaten die tot de unie behoren.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, ik wens mij nog even tot collega Geysels te richten. U hebt mijn uiteenzetting onjuist vertaald. U hebt gezegd dat het gevaarlijk is die bijzondere voorwaarden via de kiesplicht te introduceren. Ik heb zeer duidelijk het onderscheid gemaakt tussen twee pistes, met name dat men aldus kan handelen – wat mijns inziens de beste weg is – maar indien men een andere piste vindt, kan ik mij ermee eventueel ook akkoord verklaren.

Ik vind niet dat men moet zeggen dat een onvoorwaardelijk recht om te stemmen, een verfijning van de democratie betekent. De verfijning bestaat er wel degelijk in dat men met een aantal andere zaken rekening houdt. Bijvoorbeeld het probleem van de fiscale onderwerpenheid is er juist om de discriminatie tegen te gaan, die wel zou bestaan indien men geen voorwaarden zou stellen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Hauthem werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd.

De heer Suykerbuyk heeft eveneens een met redenen omklede motie aangekondigd.

Voorzitter

Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, uw recente missie naar Zuid-Afrika, mijnheer de minister-president, samen met uw collega, de heer De Batselier, en de afzonderlijke missie van uw collega de heer Sauwens hebben, niet alleen in de media maar ook in dit halfroond, heel wat vragen doen rijzen en ongetwijfeld ook een debat op gang gebracht.

Het minste dat kan worden gezegd is dat de twee missies rijkelijk laat zijn gekomen. U weet dat de CVP-, de Volksunie en de Vlaams Blokfractie van de Vlaamse Raad, ettelijke maanden vóór de zogenaamd democratische verkiezingen in dat land, een delegatie naar Zuid-Afrika hadden gestuurd.

Het officiële Vlaanderen dat, inzake de betrekkingen met Zuid-Afrika, samen met Nederland nochtans een voortrekkersrol zou moeten spelen, heeft nogmaals een staaltje van politieke onvolwassenheid tentoongespreid door zo laattijdig met een officiële regeringsdelegatie naar Zuid-Afrika af te reizen.

CVP en SP geraakten het blijkbaar niet eens – misschien is dat nu wel het geval – over een gezamenlijke houding en strategie ten opzichte van de contacten met dit land. Intussen trok zowat de halve wereld naar de Kaap. Zowel de Japanners als de Amerikanen, als Mitterrand en Lubbers waren u vóór. Het officiële Vlaanderen stuurt nu, vrij laat, twee missies. Misschien wil men de laattijdigheid goed maken door twee missies op hetzelfde ogenblik te zenden.

Minister-president L. Van den Brande : Wij zijn een land van missionarissen. Het is dus goed om verschillende missies te zenden.

De heer F. Dewinter : Dat zou een antwoord kunnen zijn.

Mijnheer de minister-president, ik wens van u duidelijk te vernemen waarom de Vlaamse regering zo lang heeft gewacht om naar Zuid-Afrika af te reizen. Lagen de onderliggende meningsverschillen tussen de CVP en de SP aan de basis ? Wat is de reden van deze laattijdige missie ? Hoe verklaart u dat er nu plots een overdaad aan missies ontstaat naar een land dat jarenlang werd genegeerd en nooit op officiële bezoeken van onzentwege heeft mogen rekenen ?

De missie onder leiding van minister Johan Sauwens afschilderen als een pure handelsmissie zou in feite oneerlijk zijn. Johan Sauwens is in de regering-Van den Brande toevallig ook bevoegd voor de Buitenlandse Handel, terwijl de bevoegdheid voor de Economie toegevoegd is aan het departement van de minister-president. De scheidingslijn tussen enerzijds politiek en anderzijds zakenmissie is zo goed als onbestaande.

Vindt u het dan ook normaal dat er een gescheiden optreden is geweest, terwijl het misschien beter was geweest – willen we de stuntelige en verwarde indruk vermijden die ongetwijfeld werd gewekt – dat men als één geheel naar voren was gekomen ? Is het waar dat meningsverschillen aan de basis lagen van dit toch wel aparte optreden in Zuid-Afrika, dat minister Sauwens het niet helemaal eens was met wat u daar wou gaan doen en dat dit omgekeerd ook niet helemaal het geval was ?

Van de zogenaamde politieke missie die u hebt geleid, had men op zijn minst mogen verwachten dat de taal- en cultuurverwantschap tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika een uitgesproken dimensie aan de missie zou hebben gegeven. De regeringsdelegatie is daarover uiterst vaag gebleven. De intentieverklaring over het hervatten en het uitbreiden van de samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika is inderdaad uiterst vaag. Algemene dooeddoeners die we ook hier kennen, konden in deze tekst niet achterwege blijven. Zo staan er de klassieke zinnen zoals en ik citeer “een open en verdraagzame, niet-rationale en multiculturele samenwerking” en “gemeenschappelijke waarden van vrijheid, democratie, rechtvaardigheid en solidariteit”. Einde citaat.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Dewinter, ik herinner eraan dat volgens het internationaal recht de intentieverklaringen om tot verdragen te komen, per definitie in algemene bewoordingen worden opgesteld. Nadien vullen bilaterale commissies het uit te voeren programma concreet in. Wij hebben de internationale wetten in dit verband dus gevolgd en geheel gehandeld volgens een alom verspreide traditie. Waarom zou Vlaanderen, nu het voor het eerst bevoegd is om internationale verdragen te sluiten, daar tegen ingaan ?

Mijnheer Dewinter, het zou aangewezen zijn dat u hiermee rekening

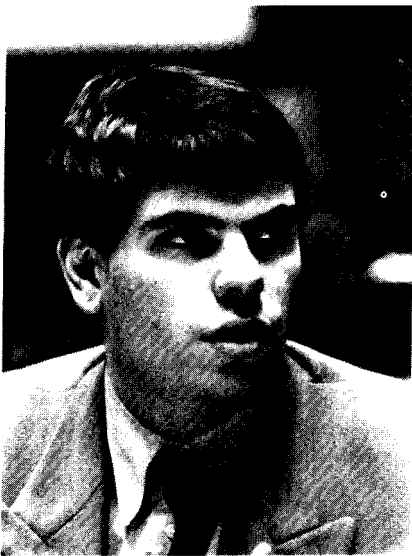
Van den Brande

houdt bij de ontwikkeling van uw uiteenzetting.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de minister-president, ik heb daar geen enkel probleem mee. Het ontgoochelt mij alleen dat ik in de intentieverklaringen geen weerslag vind van het feit dat u als eerste Vlaamse ambassadeur in het buitenland moet wijzen op de taalkundige en culturele banden tussen Vlaanderen, zeg maar het Nederlandstalig gebied in Europa, en Zuid-Afrika. Overigens geldt hetzelfde voor de hele missie.

U hebt in het verleden als minister-president van Vlaanderen al vaker stoere verklaringen inzake het taalgebruik en de staatshervormingen afgelegd die later dan werden afgezwakt. Nochtans brandde uw Vlaamse beweging in deze missie op een laag pitje. Waarom heeft de regeringsdelegatie ter zake zo'n lauwe koers gevaren ?

Manu Ruys heeft in De Standaard

Fractievoorzitter F. Dewinter (VB) interpeleerde minister-president L. Van den Brande (CVP) over de missie van de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika

van 28 oktober jongstleden, een dag vóór het vertrek van de regeringsmissie, het volgende geschreven : “De missie zuigt zich overigens best niet al te zeer vast aan het officiële apparaat. Alleen investeren in het establishment is een riskante berekening, een operatie in mul duinzand, zo niet drijfzand. Vastere grond voor de missie biedt de groep van de Afrikaanstaligen die 60 percent van de blanken en 84 percent van de kleurlingen omvat, in totaal 8 miljoen Zuidafrikanen op een totaal van 14 miljoen. Terwijl de ondernemers rond Sauwens vooral zullen praten met de Engelstalige bedrijfswereld, richt de politieke missie haar antenne best op de Afrikaanstaligen. Zij moet er dan wel opletten dat die groep niet gekrenkt wordt door alleen Engels te spreken. Mitterrand sprak Frans bij zijn bezoek ; ook de Vlaamse ministers mogen zich gerust in hun taal uitdrukken.” Einde citaat.

Mijn vraag aan u, mijnheer de minister-president, luidt : heeft de regeringsdelegatie zich tijdens de vele officiële contracten geregeld van de Nederlandse taal bediend ? Zo ja, waar is dat gebeurd ? Vindt u het normaal dat u bij verschillende gelegenheden toch het Engels hebt gebruikt, hoewel al uw partners het Afrikaans perfect machtig zijn en het dus ook zeer goed begrijpen ?

Is u de mening toegedaan dat de huidige Zuidafrikaanse regering zich werkelijk zal inzetten om de diverse talen en culturen te respecteren en voldoende ontwikkelingskansen te bieden ? Uiteraard denken wij dan op de eerste plaats aan het taalverwante Afrikaans. Heeft u gesprekken gevoerd over het opnieuw aanknopen van het cultureel akkoord tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika, over samenwerking op het gebied van taal, cultuur en onderwijs ? Zo ja, wat is het resultaat van deze onderhandelingen ? Zullen zij uitmonden in concrete akkoorden ? Bent u van plan om in de toekomst steun te verlenen aan het Afrikaans en de

neerlandistiek in Zuid-Afrika ? Zo ja, in welke vorm zal bijvoorbeeld de Nederlandse Taalunie hierbij worden betrokken ? Welke maatregelen zult u nemen als gevolg van uw gesprek met de taalsocioloog Theo du Plessis ?

In dit verband wijs ik u specifiek op de hachelijke toestand van het Afrikaans in de Zuidafrikaanse staatsomroep de SAUK. De Zuidafrikaanse TVI wordt nagenoeg helemaal Engelstalig ; op het tweede net, de SSV, wordt het Afrikaans tot een van de tien zogenaamde inheemse talen gedegradeerd ; op het derde net, de NNTV, wordt eigenlijk alleen maar Engels gesproken.

Zelfs Engelstalige bladen zoals de Zuidafrikaanse Weekly Mail en Guardian hebben hun twijfels over de opportuniteit van deze maatregelen. Het blad schreef : “Als het aantal Engelssprekenden als criterium wordt genomen, dan is het de taal van Shakespeare en niet die van Hendrik Verwoerd die in het openbaar leven aan belang zou moeten inboeten”. Einde citaat. Slechts 8 percent van de Zuidafrikaanse bevolking gebruikt het Engels als moedertaal tegen 16 percent die Afrikaans spreken. Als tweede taal bedraagt dit 30 percent voor het Engels en 35 percent oor het Afrikaans. Het argument van de SAUK als zou het Engels de communicatietaal bij uitstek zijn in Zuid-Afrika houdt dus geen steek. Er zijn voldoende aanwijzingen dat het verdringen van het Afrikaans voor een groot deel een commercieel-politieke achtergrond heeft. Zo zouden Engelstalige programma's ongeveer viermaal goedkoper zijn dan Afrikaanstalige. Waar hebben we dat in eigen land nog gehoord ? Het Afrikaans blijft ook in politiek opzicht met zowat alle zonden van Israël beladen. Zo werden meer dan eens teksten over Afrikaners van het scherm geweerd onder het motto dat ze handelen over witte homogene Afrikanergemeenschappen. Zoals u weet, is dit in het nieuwe Zuid-Afrika zowat een doodzonde.

Dewinter

Mijnheer de minister-president, ik wil ook ingaan op het feit dat het Afrikaans niet alleen in de media maar ook in het algemeen gediscrimineerd wordt. Naar mijn mening heeft de Vlaamse minister-president dan ook de taak om tijdens zijn eerste bezoek aan Zuid-Afrika hieromtrent het een en ander te vragen en – indien mogelijk – te bedingen. In het artikel dat ik reeds heb aangehaald schreef Manu Ruys ook : “De Vlaamse regering zou bij die gelegenheid ook de opwaardering van het Afrikaans als ambtelijke taal kunnen bepleiten. Mandela heeft op 29 augustus in Pretoria verklaard dat het Afrikaans niets te vrezen heeft en dat hij het Engels niet zal bevoorstellen. Deze belofte staat echter haaks op de momenteel gevoerde politiek”. Einde citaat.

Heeft de minister-president zijn bezorgdheid hieromtrent uitgedrukt tegenover de autoriteiten die hij heeft ontmoet ? Zo ja, wat was hun antwoord ? Kan de minister-president meedelen of het Missakcentrum in de buurt van Johannesburg, een soort Vlaamse oase in Zuid-Afrika, in de toekomst op enige financiële ondersteuning vanuit Vlaanderen zal kunnen rekenen ? Dit Vlaams cultureel centrum wordt immers uitgebouwd op basis van persoonlijke inspanningen en niet op basis van de steun die het uit het officiële Vlaanderen in het verleden heeft gekregen. Dit instituut heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt inzake het uitdragen van de Vlaamse cultuur en het promoten van Vlaanderen in Zuid-Afrika. Mijnheer de minister-president, u hebt dit centrum bezocht en er hoogstwaarschijnlijk een aantal gesprekken gevoerd. Wellicht zijn daaruit akkoorden en beloften voor financiële steun voortgevloeid ? Wij vernemen dat u zowat een half miljard frank als Vlaamse steun aan het democratische Zuid-Afrika zult geven. Wij menen te mogen verwachten dat u op zijn minst ook enkele centen veil zult hebben

om dit Vlaams cultureel centrum in Zuid-Afrika te steunen. Indertijd heeft minister Sauwens de mogelijkheid geopperd om een tweede handelsattaché naar Zuid-Afrika te sturen. Waarom zou men bijvoorbeeld het Missakcentrum, eigendom van de Randse Afrikaanse universiteit, niet gebruiken om van deze handelsattaché ook een soort cultureel ambassadeur te maken ? Canada heeft hetzelfde reeds gedaan met een dergelijk Zuidafrikaans instituut. Heeft de Vlaamse regering reeds een beslissing genomen inzake deze tweede handelsattaché ? Wat is de huidige stand van zaken ten opzichte van de Vlaamse uitstraling van onder andere dit centrum ? Zijn er eventueel ook andere initiatieven ter zake die u te gelegener tijd zou willen nemen in Zuid-Afrika ?

Manu Ruys vervolgt, ik citeer : “de ver-ANC-ring van het land verwekt heel wat spanningen. Het pas gevormd grondwettelijk hof bestaat alleen uit rechters die lid zijn van het ANC of ermee sympatiseren”. Einde citaat. Dat het ANC en de SACP elkaars synoniemen zijn, doet voor Zuid-Afrika het ergste vrezen. Van al de ANCministers in de nationale regering zijn er slechts twee die geen communistisch verleden hebben. Eerste vice-president Thabo Mbeki, die u tijdens uw bezoek ontmoet hebt, heeft in 1970 een militaire training in de toenmalige USSR gevolgd. Tot 1989 was Mbeki lid van de inlichtingendienst van de communistische partij. Later heeft hij zijn lidmaatschap opgegeven wellicht omdat hij, niet het minst in het kader van de mogelijke opvolging van Mandela, een gematigder beeld van zichzelf wou ophangen.

De huidige regering wordt beheerst door communisten. Motisi, de legercommandant van de militaire vleugel van het ANC die medeverantwoordelijk werd gesteld voor het ANC-concentratiekamp Quattro in Angola, de stalinist Slovo die als een windhaan de koerswijzigingen van Moskou volgde en Winnie Mandela

die met autobanden en lucifers het land wilde bevrijden van de blanke kolonisator zijn maar enkele voorbeelden van figuren die openlijk hebben toegegeven lid te zijn geweest van de SACP. De huidige minister van Justitie dweept openlijk met Fidel Castro. Hij stelt Cuba als groot voorbeeld voor Zuid-Afrika. Hij heeft aangekondigd dat, ik citeer : “de misdaden van het apartheidstijdperk streng berecht zullen worden”. Einde citaat. Ik herhaal dat slechts twee ANC-ministers geen lid geweest zijn van het SACP. De Vlaamse regering heeft, ondermeer door haar bezoek aan het graf van Chris Hani, deze communisten als officiële gesprekspartners verkozen. Heel wat Vlaamse editorialisten hadden u nochtans gewaarschuwd deze contacten niet te sterk te officialiseren en u eerder te richten tot het misschien minder officiële, maar meer cultuurverwante Zuid-Afrika dat op dit ogenblik, alhoewel het niet langer aan de macht is, toch nog vele miljoenen blanken en zelfs zwarten en kleurlingen vertegenwoordigt.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Dewinter, u hebt gezegd voorstander te zijn van de afsluiting van officiële akkoorden met Zuid-Afrika. Vlaanderen kan slechts akkoorden afsluiten met de officiële vertegenwoordigers van het land. De gesprekspartners zijn de verkozenen van het land.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Van Grembergen, ik wens enkel te beklemtonen dat Vlaanderen gedurende decennia geen gesprekken gevoerd heeft met de vorige machthebbers van Zuid-Afrika.

Men beweert dat Zuid-Afrika nu een democratische staat geworden is. De nieuwe machthebbers van Zuid-Afrika hebben minstens evenveel boter op het hoofd als hun voorgangers ; daarover mag er echter met geen woord worden gerept. Met de huidige machthebbers, de nieuwe

Dewinter

heiligen van de multiculturele Zuid-Afrikaanse maatschappij, kan Vlaanderen zogenaamd wel onderhandelen. Ik zou met deze opvatting geen problemen hebben, mocht de Vlaamse regering de moeite doen om een aantal reserves aan de dag te leggen.

Welk voorbehoud maakt u ten aanzien van deze ANC-regering waarvan ik nu in een notedop een aantal mensen van wie we het verleden kennen, heb geciteerd? Hebt u geen bedenkingen bij dit alles en bij het feit dat het democratiseringsproces in Zuid-Afrika dreigt te verworden tot een soort opflakking van de communistische eenpartijstaat met het ANC aan het roer.

U omschrijft Chris Hani als een zwarte verzetsstrijder en brengt een bezoek aan zijn graf. Deze vlag dekt evenwel niet heel de lading: hij was ondermeer gedurende vele jaren secretaris-generaal van de communistische partij van Zuid-Afrika. Hij beschikte in het voormalige Transkei over een eigen leger en dreigde ermee met geweld het bestuur over Zuid-Afrika over te nemen indien er niet snel een ANC-communistische leiding aan de macht kwam. Net als zijn grote voorbeeld Mao geloofde hij stellig dat alle macht uit de loop van het geweer komt. In Rhodesië vocht hij aan de zijde van Nkomo en was er mede verantwoordelijk voor slachtpartijen onder de bevolking. In 1987 werd hij bovendien stafchef van de militaire vleugel van het ANC, Nkomo Wicese of "de speer van de natie", dat ettelijke blanke en zwarte doden in Zuid-Afrika op zijn actief heeft staan.

Zelfs Winnie, de vrouw van Nelson Mandela, verklaarde aan een gezaghebbende Britse krant dat Chris Hani niet door de blanke rechtse minderheid was vermoord, maar wel door mensen van het ANC zelf, omdat hij als sterk radicale figuur een bedreiging vormde voor de meer gematigde vleugel van het ANC. Hoe-

wel deze feiten u bekend zijn, bracht u toch een bezoek aan het graf van deze "communistische terrorist" in Zuid-Afrika. Die eer viel heel wat Vlaamse voormannen die door het Belgische regime in het verleden zijn verketterd, nog niet te beurt. Zelfs aan het Taaluniemonument – waar het Nederlands en het Afrikaans in één symbool zijn versmolten – bracht u nog geen bezoek. Ook het Voortrekkersmonument, waar ook heel wat Vlaamse en Nederlandse geschiedenis in verweven zit, bleef van dit eerbetoen gespeend.

Mijnheer de minister-president, vindt u niet dat Manu Ruys gelijk had toen hij u voor De Standaard interviewde en zei dat u te veel aandacht hebt geschonken aan en te veel respect hebt betoond voor het officiële karakter van het huidige Zuid-Afrika, met name de ANC-regering en alles wat daaraan vastzit, terwijl het cultureel verwante Zuid-Afrika naar het verdomhoekje werd verwezen? Ik heb het dan niet over het blanke Zuid-Afrika, maar wel over het land in al zijn kleurenverscheidenheid, over al die mensen die onze taal spreken en een grote culturele band met ons vertonen, maar die u jammerlijk tekort hebt gedaan tijdens uw bezoek.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, de reis die de Vlaamse regering naar Zuid-Afrika heeft gemaakt, lijkt iedereen belangrijk, vermits maandag jongstleden in de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden werd afgesproken een aparte zitting te besteden aan de evaluatie van die reis. Daarom zal mijn fractie in deze interpellatie niet tussenkomen. Overigens heeft deze interpellatie meer het karakter van een lange vragenlijst, al heeft men natuurlijk het volste recht de regering te interpelleren.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau (op de tribune) :

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, met de bedoeling de officiële verhoudingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika opnieuw te normaliseren, reisden recentelijk twee regeringsmissies naar Zuid-Afrika. De ene onder leiding van minister-president Van den Brande en minister De Batselier werd algemeen omschreven als een politieke missie, terwijl de andere werd bestempeld als een handelsmissie.

Weinig stichtend in het geheel is de gespreide slagorde waarmee het officiële Vlaanderen haar eerste blik richt op het nieuwe Zuid-Afrika. Zowel naar inhoud als naar programma's hadden beide bezoeken weinig of helemaal niets met elkaar te maken. Hun enige overeenkomst was dat ze beide rijkelijk te laat kwamen.

Dat het zo lang heeft geduurd, is te wijten aan de verdeeldheid binnen de regeringscoalitie, waar de socialistische fractie, mede onder druk van de groenen, de boot lang heeft weten af te houden. Onze diverse tussenkomsten en ons herhaaldelijk aandringen hebben nooit gehoor gevonden.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Platteau, met respect voor de collega's van Agalev wil ik er even op wijzen dat deze partij geen deel uitmaakt van de coalitie.

De heer S. Platteau : Mijnheer de minister-president, ik dank u natuurlijk voor deze verheldering.

U zal zich echter herinneren dat wij verschillende malen zijn tussengekomen, nog voor de verkiezingen van april, en dat wij hebben gevraagd contact op te nemen. De Nederlandse premier Lubbers en andere hoogwaardigheidsbekleders waren daar toen wel aanwezig, en in juli is de Franse president Mitterand ook in Zuid-Afrika geweest, vergezeld door drie ministers en een delegatie van werkgevers. Wij hebben het echter kunnen afhandelen met twee ministers.

Platteau

Mijnheer de minister-president, u hebt mijnheer Eyskens ter plaatse gestuurd, en u ging liever zelf niet. Toen een datum werd vastgesteld voor de democratische verkiezingen, verviel uw voorwendsel van de apartheid om niet te gaan en u besloot toen dat het te gevaarlijk was. De datum die toen werd vastgelegd voor uw reis pastte volgens u niet in uw agenda en u stelde de reis nog maar eens uit tot het einde van het jaar. Daarop stuurde u professor Suy en ook hoge ambtenaren naar Zuid-Afrika. U schoof uw bezoek met andere woorden altijd op de lange baan en hield niet veel rekening met mijn woorden.

Een en ander heeft tot gevolg dat onze Vlaamse leiders stappen hebben gezet op reeds platgetreden paden. Japanners, Amerikanen, Israëlis, Fransen en Nederlanders hebben reeds maanden geleden het terrein verkend. Deze grote laattijdigheid heeft tot oorzaak dat het bijna onmogelijk is geworden om een reële diplomatie in de frontlinie te voeren, die een historische betekenis zou hebben gehad en die Vlaanderen in Zuid-Afrika de nodige erkenning zou hebben bezorgd.

Nu vormen de Vlaamse delegaties niet meer dan enkele van de vele delegaties in Zuid-Afrika. Uiteindelijk werd het dus een gewone oriënteringsmissie die weinig concrete investeringsprojecten heeft opgeleverd.

De politieke missie eindigde met de ondertekening van een nietszeggende intentieverklaring, dit in schrill contrast met de voordelen die worden verleend aan Oost-Europese landen, met Polen en Hongarije werden er namelijk reeds verdragen ondertekend. Beide delegaties waren dus niet zo succesvol als werd verwacht.

De handelszending werd omschreven als een gewone oriënteringsmissie. Dit minimale mandaat komt be-

vreemdend over, aangezien uit cijfers van de Zuidafrikaanse Organisatie voor de Bevordering van de Buitenlandse Handel bleek dat België reeds vorig jaar een plaats is gestegen op de lijst van de belangrijkste handelspartners, en dit ten koste van Nederland. Wanneer men de in- en de uitvoercijfers optelt, was België in 1993 na de Verenigde Staten, Duitsland, Japan, Groot-Brittannië, Zwitserland en Taiwan, de zevende handelspartner in Zuid-Afrika. Bovendien hebben veel Vlaamse ondernemingen vestigingen in Zuid-Afrika. De Belgische beleggers, waarvan het grootste aantal Vlamingen zijn, zijn goede bekenden op de effectenbeurs van Johannesburg, terwijl tal van Zuidafrikaanse ondernemingen op de beurs van Brussel zijn genoteerd. De vraag rijst dan ook wat er nog georiënteerd moest worden. In tegenstelling tot wat de Vlaamse regering wil doen geloven, zijn de Vlaamse ondernemingen uitstekend op de hoogte van wat Zuid-Afrika hen economisch te bieden heeft. Het is wel zo dat Vlaamse producten van zeer goede kwaliteit de Zuidafrikaanse markt vaak niet vinden omdat hun bedrijfsstrategie en hun marketing te wensen over laat.

De bedoeling is dan ook niet om te oriënteren, maar om op een goede manier te exporteren. Indien men de intentie koestert om de Zuidafrikaanse markt werkelijk aantrekkelijk te maken voor het buitenlandse bedrijfsleven, dan moet vooral de nieuwe markt bij de zwarte bevolking sterk worden ontwikkeld. De apartheid had immers vooral economische repercussies en heeft de zwarten zij dan ook zo vlug mogelijk de economische concurrentiepositie krijgen die hen toekomt.

De voorzitter : Mijnheer Platteau, mag ik u vragen te besluiten, uw spreektijd is namelijk verstreken.

De heer S. Platteau : Mijnheer de voorzitter, sta mij toe nog even mijn vragen te herhalen.

Ten eerste, waarom werden de twee missies niet samengevoegd en indien dit niet mogelijk was, waarom vonden de beide missies dan op hetzelfde moment plaats ?

Ten tweede, wat was de precieze inhoud van het gesprek tussen de Zuidafrikaanse vice-president, Thabo Mbeki, en de leden van de Vlaamse regering ?

Ten derde, welke zijn de precieze bepalingen van de intentieverklaring ? Waarom ging het slechts om een intentieverklaring en niet om een reëel verdrag ?

Ten vierde, welke stappen zal de Vlaamse regering nu zetten ? Zal men de bestaande politieke lijn blijven volgen, of komen er accentverschuivingen ?

Ten vijfde, welke waren de resultaten van de handelsmissie ? Zijn er dienaangaande reeds concrete afspraken gemaakt ?

Ten zesde, wat zal er gebeuren met het culturele akkoord waarover reeds meer dan een jaar wordt gesproken ?

Mijnheer de minister-president, ik heb de indruk dat deze missie, die waarschijnlijk zeer veel geld heeft gekost, een gemiste kans is. Ik meen dat het ook anders had gekund.

De voorzitter : De heer Steenwegen heeft het woord.

De heer L. Steenwegen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik wil het hier vooral hebben over de 500 miljoen frank die wij bereid zijn aan Zuid-Afrika te schenken.

Op het eerste gezicht lijkt mij dat een snelle injectie die men wil toedienen en wordt Zuid-Afrika bekeken als een zieke patiënt die moet worden geholpen. Tegen beter weten in geeft men hem een breed antibioticum. Het gevaar bestaat dat men medicatie geeft zonder een juiste diagnose. Laat er geen misverstand over bestaan. De groenen hechten zeer veel belang aan een

Steenwegen

noord-zuid samenwerking en aan een wereldwijde solidariteit. Wanneer wij Zuid-Afrika willen helpen, dan moet dat op een verstandige manier gebeuren, niet overhaast en los van steun aan en sympathie voor bepaalde niet-democratische ideologieën en maatschappelijke groepen. Het gevaar bestaat dat er nu met geld zal worden gegoocheld, dat de steun onoordeelkundig zal worden gebruikt. De steun voor Zuid-Afrika moet steun zijn voor de verbetering van de sociaal-economische situatie van de gemarginaliseerden en moet plaatsvinden binnen de multi-culturele optie. Vlaanderen mag echter wel zoeken naar comparatieve voordelen en hulpverlening naar Zuid-Afrika. Daarom mogen taal- en gemeenschapsontwikkeling worden gekoppeld. Door de ondertekening van de verklaring in Zuid-Afrika is enkel een kader gezet. De grootste en belangrijkste taak komt nog. Welke uitvoeringsmodaliteiten zullen worden gehanteerd? Welke projecten zullen worden geselecteerd? Welke prioriteiten worden gesteld? Met welke partner zal worden samengewerkt? In Zuid-Afrika zijn verschillende ministeries en departementen begaan met de opbouw van het land. Het reconstruction and development plan is ingebed in een erg ingewikkeld institutioneel kader. Het risico is dan ook niet denkbeeldig dat een deel van de steun onoordeelkundig kan worden gebruikt. De Vlaamse regering zal 500 miljoen frank uitgeven op drie jaar tijd. De Vlaamse NGO's op 10 jaar tijd. Het lijkt dan ook aangewezen dat de Vlaamse administratie beroep doet op de know-how van deze Vlaamse organisaties. De Vlaamse regering heeft nog niet genoeg mensen en niet genoeg ervaring op dit vlak om deze klus alleen te klaren. Zo maken wij er ons zorgen over dat de ondertekening niet formeel gewag maakt van het reconstruction and development plan. Er wordt wel over ontwikkeling en heropbouw gesproken maar toch is het onduidelijk of de

middeelen in of naast het omvattend plan van de Zuidafrikaanse overheid worden geplaatst. Bij het invullen van de programma's is het gevaar groot dat enkele zullen worden ingevuld op maat van Vlaamse interesses in plaats van te vertrekken van de Zuidafrikaanse noden. Het doel van onze steun moet zijn het meehelpen aan het leggen van een basis voor duurzame ontwikkeling. Dit kan enkel in enge samenwerking met Zuidafrikaanse partners. Die hebben reeds ervaring en zicht op noodzakelijke programma's. Wij willen dat de schaarse middelen zo goed mogelijk worden gebruikt. Dat zijn wij niet alleen verplicht aan onze eigen bevolking maar ook aan de mensen in het zuiden. Daarom is het misschien verstandig om halfweg het programma even stil te staan en een ernstige evaluatie op te maken. Wanneer nodig kan er dan nog worden bijgestuurd.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer Steenwegen, ik begrijp niet waarom u nu plotseling zo geëngageerd doet over Zuid-Afrika. Blijkbaar is de onderontwikkelde bevolking van Zuid-Afrika, in eerste instantie de zwarte bevolking, alleen maar interessant wanneer zij niet meer onder het zogenaamde juk van de apartheid gebukt gaat. Agalev heeft daarover de voorbije decennia met geen woord gesproken. U hebt Zuid-Afrika verketterd. U hebt economische boycotten afgekondigd en gesteund die vooral de zwarte arme bevolking hebben getroffen. Nu kan het niet op. Nu moet er van alles gebeuren. Leg mij eens uit in welk kader u dit allemaal plaatst.

De heer L. Steenwegen : Dat is zeer eenvoudig uit te leggen. Wij hebben nooit Zuid-Afrika tout court geboycot maar slechts een klein deel van Zuid-Afrika, namelijk een niet-democratische elite. Nu deze niet-democratische elite vervangen is door een democratisch bestel kunnen wij

met het land normale relaties aanknopen.

Ik denk niet dat het zin heeft om hier in te gaan op de levensloop van de nieuwe leiders van Zuid-Afrika. Het is ook niet zo vanzelfsprekend dat wij de teksten van Manu Ruys moeten gebruiken voor onze Afrika-beleid.

Ik wens te eindigen met Chris Hani die nu wordt herdacht omdat hij zich onvoorwaardelijk en totaal heeft ingezet voor de strijd voor de burgerrechten in Zuid-Afrika. Ik meen dat men dit met recht en reden doet.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ben het eerst en vooral eens met de vorige spreker die een debat vraagt over de "500 miljoen".

Mijnheer de minister-president, er is reeds heel wat te doen geweest over de hulp van de Europese Unie aan Zuid-Afrika. Zoals u weet, was er aanvankelijk 400 miljoen ECU uitgeschreven en was er nu sprake om die steun in te trekken omdat er geen duidelijke afspraken tot stand konden houden. Intussen is Jay Madoo, minister zonder portefeuille, aangewezen om samen met enkele assistenten na te denken over de wijze van besteding van die som. Men heeft uiteindelijk beslist 20 percent te geven aan de regering en 80 percent te verdelen langs de NGO's.

Ik meen dat de buitenlandse missies van de Vlaamse regering vooral bedoeld zijn om het gewest Vlaanderen in de wereld bekend te maken. Daarover bestaat geen twijfel.

Mijnheer de minister, u was vergezeld van een grote delegatie journalisten. De zending is in de Belgische pers zeer goed verzorgd geweest. Het doet mij evenwel pijn te moeten terugkomen op de verzorging ervan in Zuid-Afrika. Er valt niet aan te twifelen dat de Vlaamse zending te laat kwam. De heren Lubbers en

Valkeniers

Vandenbroek waren lang voor ons ter plaatse. Zij hebben veel publiciteit gekregen. Ze aarzelden ook niet om de taal- en cultuurverwantschap tussen Nederland en Zuid-Afrika te onderstrepen, zelfs nog voor de verkiezingen. Voor zover ik weet, was dat vanwege Vlaanderen zeer bescheiden. Ik heb u bij de voorbereiding van de zending mijn diensten aangeboden. Ik had in de commissie aangeraden vooral steun te verlenen aan kleine projecten, waarbij het Afrikaans een belangrijke rol speelde, ongeacht de kleur van de groepen tot wie onze steun zich richtte. Deze stelling werd zelfs gesteund door de heer Beyers Naudé, die in het rapport van de heer Stroobants werd vermeld.

Minister-president L. Van den Brande : Waarmee ik trouwens een lang gesprek heb gevoerd.

De heer J. Valkeniers : U had mijn steun waarschijnlijk niet nodig. Ik heb herhaaldelijk 'geprobeerd' mevrouw De Smet van uw kabinet te bereiken, wat echter onmogelijk was. Ik ben ook staatssecretaris geweest, maar mijn kabinetsleden waren tenminste bereikbaar voor belangrijke zaken. Dat schijnt bij u niet het geval te zijn. Ik heb het programma uiteindelijk gekregen bij de Zuidafrikaanse ambassade.

Ik heb vastgesteld dat u in de Kaap geweest bent, dat u daar een grote receptie hebt gegeven waarop de heer Bengu, minister van Onderwijs, ook aanwezig was.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Valkeniers, u was daar ook uitgenodigd. U zegt dat u ons kabinet tevergeefs hebt proberen te bereiken. Als ik de ambassade moet geloven, heeft men in Zuid-Afrika ook vergeefse pogingen gedaan om u te vinden, ten einde u te kunnen uitnodigen. We hebben u echter niet gevonden.

De heer J. Valkeniers : Ik ben vrijwillig weggebleven omdat ik niet akkoord ging met de manier waarop

de zending werd aangepakt. Er was geen uitstraling van Vlaanderen in Zuid-Afrika. In geen enkele Afrikaanstalige krant, ook niet in Johannesburg, heb ik iets over Vlaanderen gelezen. Er is alleen iets verschenen in The Star en The Citizen. Er waren wel enkele vermeldingen op de radio en in de ochtenduitzending heeft de televisie melding gemaakt van de intentieverklaring.

Tot de Afrikaanssprekende bevolking behoren ook de kleurlingen. Het gaat dus om miljoenen mensen die zich "affirmeren". Het is jammer dat ik niet vroeger op de hoogte was van het debat van vandaag. Anders had ik uittreksels uit de kranten meegebracht waarin Afrikaanssprekende bruine mensen zich duidelijk affirmeren.

De premier van Noordkaap, de heer Liprico, bijvoorbeeld is een ANC-man. Hij heeft zich veertien dagen geleden heel duidelijk uitgesproken voor de erkenning van het Afrikaans als eerste taal en als bestuurstaal in Noordkaap. Ook ANC-mensen kunnen toegeven dat het Afrikaans in hun streek de eerste taal is.

Ik heb de indruk dat het de invloed is van de vice-premier, die jammer genoeg nu niet aanwezig is, dat men de contacten met de Afrikaanssprekende kringen angstvallig heeft vermeden.

Mijnheer de minister-president, is het normaal dat u een receptie geeft waarop minister Bengu, minister van Onderwijs, wel wordt uitgenodigd maar niet iemand van de Westkaapse regering ? ANC-mensen, NP-mensen met zowel blanke als bruine ministers maken er nochtans allen deel van uit.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Valkeniers, ik wil u niet aldoor in de rede vallen maar soms moet ik wel onmiddellijk een antwoord geven teneinde de waarheid tot haar recht te laten komen.

Er was een officiële bijeenkomst naar aanleiding van het bezoek aan Zuid-Afrika. In het programma,

door het Foreign Office georganiseerd, werden contacten gelegd met de provincie PWV. Helaas kunnen we in zes dagen niet alle contacten leggen die we wensen te leggen.

Ik verzeker u echter dat we ministers hebben ontmoet van alle partijen en dat we zoveel mogelijk contacten hebben gelegd, onder meer met minister Kraai van Niekerk.

U "flapt" er wel het een en ander uit dat helemaal niet overeenstemt met de werkelijkheid.

De voorzitter : Mijnheer Valkeniers, ik verzoek u uw betoog te besluiten.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de minister-president, kunt u zich inbeelden dat er een delegatie wordt ontvangen in Vlaanderen en dat daarvan geen melding wordt gemaakt in De Standaard, Het Nieuwsblad of De Morgen ? In dat geval zouden uw diensten hebben gefaald.

U had vooraf iemand moeten uitsturen die contacten legt met de kranten en de media zodat Vlaanderen een begrip wordt in Zuid-Afrika.

Wij hebben een kans gemist. Ik las er alle dagen de krant om toch maar iets over Vlaanderen te vinden maar er was geen uitstraling.

Ik vond er geen foto van de minister-president noch van de delegatie, maar er stond wel een prachtige foto in van Ilse De Meulemeester, de miss België uit Dilbeek die wordt getipt bij de vijf finalisten voor de Miss Wereld-verkiezingen. Dat ik geen foto van onze minister-president in de kranten heb gevonden, heeft me pijn gedaan.

De voorzitter : Mijnheer Valkeniers, uw spreektijd is opgebruikt. Mag ik u verzoeken te besluiten ?

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, ik zal dit doen door me aan te sluiten bij de woorden van de heer Steenwegen in verband met de besteding van dat geld en de manier

Valkeniers

waarop een cultureel akkoord tot stand moet komen. Hierin heeft de commissie nog een rol te spelen.

Ik raad de minister-president in elk geval aan de hulp te aanvaarden van iemand die de toestand kent en die de media wel haalt. Ik haalde er de kranten namelijk wel.

Vlaanderen is ondanks twee zendingen van twee Vlaamse ministers in de Afrikaanstalige pers niet "doorgekomen". Dat heeft me pijn gedaan. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik feliciteer de minister-president voor de bescheidenheid waarmee hij die reis naar Zuid-Afrika heeft ondernomen. Ik vind het goed dat hij daar niet heeft staan pronken met Vlaamse grootheid en soortgelijke zaken.

Mijnheer de minister-president, u hebt bij die reis waardering geuit voor wat er in Zuid-Afrika gebeurd is. Bill Clinton en anderen hebben gezegd dat wat de jongste tijd in Zuid-Afrika is gebeurd, voor en na de verkiezingen, een voorbeeld voor de wereld is.

Er was een tijd dat Zuid-Afrika met zijn apartheid, met zijn gescheiden ontwikkeling, een model was voor sommigen onder ons, die zich met het apartheidssysteem min of meer identificeerden.

Toen ik onlangs in Zuid-Afrika was, is het mij opgevallen hoe in de kranten, op televisie, in de kerken, door politieke, culturele en religieuze leiders werd gepleit voor een multiraciale, multiculturele en meertalige democratie. Wat opviel was, hoe trots die mensen waren op hun politiek. Zij gingen eens bewijzen dat het mogelijk was in Zuid-Afrika, waar zoveel haat had geheerst, in een nieuw federaal systeem samen te leven in democratie en solidari-

teit. Zij zegden ook er fier op te zijn Afrika en de wereld te kunnen uitdagen. Voor degenen die zich vóór de vrije verkiezingen met Zuid-Afrika identificeerden omdat het nog racistisch was, en voorstander was van een gescheiden ontwikkeling, moet het nu vervelend, ja, ergerlijk, zijn dat ze dit niet langer kunnen.

De voorzitter : Mijnheer Dierickx, de heer Valkeniers vraagt het woord voor een onderbreking.

De heer L. Dierickx : Mijnheer de minister-president, het is nu zover gekomen dat wij zelf aan Zuid-Afrika een voorbeeld kunnen nemen, want wij gaan in ons land misschien te ver in gescheiden ontwikkeling.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord voor een onderbreking.

De heer J. Valkeniers : Wat die identificatie met het Zuid-Afrika van vroeger betreft, wil ik het volgende zeggen. De dag voor de inauguratie van president Mandela ontmoette ik op een receptie in Pretoria oud-minister Dhoore die tegen Prins Filip zei : Sire, vroeger was ik tegen Zuid-Afrika, nu ben ik ervoor. En wat mij betreft, ik was vroeger voor Zuid-Afrika, ongeacht de kleur en het ras, en ik ben vandaag nog altijd voor Zuid-Afrika.

De voorzitter : Mijnheer Dierickx, u hebt het woord.

De heer L. Dierickx : De groene fractie heeft het altijd opgenomen voor mensen die zich in een zwakke positie bevinden. Wij zijn vandaag voor Zuid-Afrika omdat de politieke, culturele en religieuze leiders er pronken met iets waar wij in ons land jammer genoeg niet meer mee kunnen pralen.

De heer F. Dewinter : Is dat het standpunt van Agalev ?

De voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ben ont-

goocheld over de teneur van sommige uiteenzettingen. Sommigen schijnen te denken dat de uitstraling van Vlaanderen in Zuid-Afrika onze allereerste bekommernis moet zijn. Toen ik een paar jaar geleden met een parlementaire delegatie Zuid-Afrika bezocht, was er vooraf een briefing voor de leden van de delegatie. We werden daarbij te woord gestaan door een bijzonder hooggeplaatst ambtenaar van het apartheidregime die ons letterlijk het volgende zei en zijn woorden zijn voor altijd in mijn geest gebrand : "Gij gaat naar mijn land waar alle voorspellingen van Marx zijn uitgekomen".

Monopolies, centralisatie van economische macht, een geproletariseerde massa, 66 percent analfabeten, een groot arbeidsreserveleger dat moest leven met een inkomen dat net toereikend was om in leven te blijven, geen huisvesting, geen onderwijs, geen arbeid, geen gezondheidszorg, mensen opgesloten in townships. In deze context moeten wij het dan natuurlijk ook hebben over de economische ineenstorting van het regime, één van de meest heuglijke gebeurtenissen van de jongste jaren. Over deze economische ineenstorting zijn alle wetenschappelijke studies het eens : dit systeem was op grond van zijn gebrek aan humaniteit en aan economische trefzekerheid ten dode opgeschreven.

Mijnheer de minister-president, in een zoveelste debat over Zuid-Afrika verklaren wij dat het cultureel akkoord voor ons eindelijk niet meer langer hoeft opgeschort te blijven en verheugen wij ons bovendien over de missie die u hebt ondernomen en de belofte om 500 miljoen frank te besteden in een periode van drie jaar. Wij voegen hier in één adem aan toe - dit is niet tot u, maar tot anderen in deze zaal gericht - dat onze steun, zowel op het culturele vlak en binnen het kader van het cultureel akkoord, in de eerste plaats moet worden besteed aan de leniging van de sociale noden in dit zwaar verscheurde land. Enkel op

Hancké

die manier kunnen wij het odium wegnemen dat thans helaas rust op het Afrikaans als voertaal van degenen die het apartheidsregime hebben ingesteld en verdedigd. Nederland heeft dit principe tientallen jaren verdedigd bij zijn protest tegen de apartheid. De Vlaamse linkerzijde heeft zich bij dit protest aangesloten.

Ik ben ervan overtuigd dat wij op die wijze een grotere dienst hebben bewezen aan de uitstraling van de Vlaamse taal en cultuur, dan degenen die in alle omstandigheden, zelfs toen de inhumaniteit zijn hoogtepunt bereikte, steeds hebben gesproken over taal- en cultuurverwantschap. (*Applaus bij de SP*)

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, wat de heer Hancké zegt, is onjuist ;

Nederland heeft theoretisch het cultureel akkoord opgeschort, maar ondanks alle verklaringen is de uitwisseling van studenten nooit stopgezet. Ik heb de cijfers hier ooit reeds vermeld. Mijnheer Hancké, u hebt zich laten vangen door de huichelarij van de Nederlanders. De opschorting van het cultureel akkoord is in België veel ernstiger nagevolgd dan in Nederland.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ga met plezier in op de vragen die door de verschillende interpellanten werden gesteld. Vorige maandag werd in de commissie overigens afgesproken om uitvoerig in te gaan op de zendingen de jongste tijd hebben plaatsgevonden. Zodoende zullen wij op basis van een voorstel dat ik eerlang aan de Vlaamse regering zal doen om uitwerking te geven aan de gemaakte afspraken, met de juiste informatie,

met alle elementen die werden besproken en met het nodige materiaal, een diepgaand debat kunnen voeren. Dan kunnen wij bespreken of het al dan niet aanwezig zijn op recepties van fundamenteel of doorslaggevend belang is. Mijnheer Valkeniers, deze opmerking is niet persoonlijk bedoeld.

De heer J. Valkeniers : Wanneer een Franse regio akkoorden kan afsluiten met de Kaapprovincie, begriep ik niet waarom een Vlaamse deelstaat het bestuur van de West-kaap volledig laat links liggen !

Minister-president L. Van den Brande : Deze zending ligt in het verlengde van onze principiële opstelling, met name dat Vlaanderen goede contacten wil onderhouden met andere deelstaten of regio's, maar dat deze contacten binnen onze bevoegdheden essentieel worden gericht op andere staten. Men mag niet vergeten dat het hier ging om een zending naar Zuid-Afrika, waarbij onder meer contacten werden gelegd met de provincies PWV.

Eerst zal ik even ingaan op de discussie rond het tijdstip van de zending. Daarom wens ik in herinnering te brengen dat de ambtelijke zending van maart 1994, onder leiding van de secretaris-generaal van het departement Coördinatie en van professor Suy, waarover ik een uitgebreid verslag gaf in de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden van de Vlaamse Raad, uitdrukkelijk tot de bevinding kwam dat een politieke zending op regeringsniveau niet met een nuttig gevolg zou kunnen plaatsvinden vóór de eerste algemene vrije verkiezingen, omwille van de onzekerheid. Het was de oud adjunct-secretaris-generaal van de UNO, een man die niet alleen internationaal prestige, maar ook ervaring ter zake geniet, die ons het beste tijdstip voor een dergelijke zending aanduidde. (*Onderbreking door de heer J. Valkeniers*)

Mijnheer Valkeniers, ik stel vast dat men tijdens het debat in Zuid-Afrika

beter naar mekaar luistert en mekaar minder onderbreekt dan hier het geval is.

Rekening houdend met de voorliggende agenda's en met bovengenoemd advies, hebben wij beslist de zending naar Zuid-Afrika te organiseren van 29 oktober tot 6 november. De bewering als zouden wij erg laat zijn vertrokken, is onjuist. Deze datum werd behouden op grond van het advies van professor Suy en van de ambtelijke zending. Sommigen onder u verwijzen in dat verband naar andere landen, waaronder Japan. Welnu, de officiële Japanse regeringsdelegatie ondernam een dergelijke zending uitgerekend één week vóór ons.

Ik kan bijgevolg zonder moeite zeggen dat deze zending precies op tijd werd ondernomen.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord voor een korte onderbreking.

De heer S. Platteau : Mijnheer de minister-president, ik kan het nog met u eens zijn wat betreft de onzekere sfeer tijdens de periode vóór de verkiezingen. Maar de verkiezingen vonden plaats in april en toen gaf u zelf toe onmiddellijk te willen vertrekken en u sprak van mei of juni. Nu gaat u echter voorzichtig over deze periode heen en beweert u dat de maand november het geschikte moment was. Tussen april en november zijn er nochtans enkele maanden verstreken en volgens mij had u Zuid-Afrika eerder kunnen aandoen. Vergeet niet dat president Mitterrand reeds in juni ter plekke was.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Platteau, destijds verwees u naar de heer Lubbers. Welnu, rekening houdend met de verkiezingen van 3 mei 1994 en wat er nadien te gebeuren stond, gaf de heer Lubbers er de voorkeur aan nog in zijn hoedanigheid van minister-president naar Zuid-Afrika te gaan dan het risico te lopen er niet

Van den Brande

naartoe te kunnen gaan. Tijdens de commissievergadering heb ik hieromtrent met u reeds van gedachten gewisseld en thans wens ik er niet verder meer op in te gaan. Overigens meende ik dat u meer inhoudelijke opmerkingen zou maken over onze relatie met Zuid-Afrika.

Ik kom nu tot het tweede element, met name het samenvallen van de twee zendingen. Zeer merkwaardig is dat slechts sommigen in dit half-rond hierover zeer misbaar reageren. Deze twee zendingen werden uiterst gecoördineerd voorbereid en begeleid door het Zuid-Afrikaanse Foreign Office. De woensdagvoormiddag werd een gemeenschappelijk seminarie georganiseerd in Johannesburg en bovendien werden een aantal projecten samen bezocht. Ik kan hieraan toevoegen dat de twee delegaties elkaar ter plekke helemaal niet hebben gestoord, integendeel.

Het feit dat deze twee zendingen, met name de politieke zending van collega De Batselier en van mijzelf, en de handelszending van collega Sauwens, op hetzelfde ogenblik in Zuid-Afrika aanwezig waren, samen met een heel belangrijke delegatie van Vlaamse ondernemers – en ik citeer uit het rapport van de Belgische ambassadeur – “is door de Zuidafrikaanse overheden en door het Zuidafrikaanse particulier initiatief uitdrukkelijk onderkend als een uiting van het bijzondere belang dat Vlaanderen in hun land stelt en in de samenwerking die moet worden ontwikkeld.” Einde citaat,

Wat de contacten betreft die wij in Zuid-Afrika hebben gehad, zullen wij verder de kans hebben daarmee uitvoerig door te gaan. Collega De Batselier en ikzelf hebben gesprekken gevoerd met de ministers van Onderwijs, Kunst en Cultuur, Wetenschap en Technologie en Landbouw. Een aantal van deze ministers waren, al dan niet toevallig, afkomstig uit verschillende partijen van de

regering van nationale unie. Uit de zovele contacten die wij hebben gehad met basisgroepen, het zogenaamde informele Zuid-Afrika, men zou zelfs kunnen zeggen het Zuidafrikaanse middenveld, dat door sommigen hier enigszins wordt verketterd, blijkt dat terecht wordt aangedrongen opdat wij contacten zouden hebben niet alleen met ambtelijke of politieke instanties. Wij hebben ervoor gezorgd heel veel contacten te hebben op het terrein. Het was niet van meetaf aan de bedoeling – en degenen die vertrouwd zijn met het internationaal publiekrecht zullen dit weten – om tot een verdragsafpraak te komen; men moet uiteraard beginnen met het begin, namelijk met een intentieovereenkomst. Per definitie wordt daarin niet bepaald op welke dag en welk uur bepaalde programma's worden uitgewerkt. Het zal dus de zorg en de opdracht zijn van de verschillende collega's in de Vlaamse regering om elk van de onderdelen concreet uit te werken. Het ligt in de bedoeling, zoals meteen afgesproken, dat de ministers van Cultuur en Onderwijs contacten zullen leggen op het vlak van samenwerking zoals dit ook zal gebeuren door onze diensten en door de andere ministers wanneer het gaat over andere samenwerkingsakkoorden.

Ik kom nu tot de kern van de zending en van de benadering die wij hebben gehad en willen doorzetten. De Vlaamse regering wenst te komen tot een samenwerking met het nieuwe Zuid-Afrika. Het nieuwe Zuid-Afrika is een per definitie onderkend en erkend democratisch multicultureel gegeven, of men dit graag hoort of niet. Dit is de enige realiteit die ook door ons werd aangevaard. Ik meen dat wij precies daar een mogelijkheid hebben die een aantal andere lidstaten of deelstaten niet hebben. Ten eerste, vanuit onze meertaligheid, ons multicultureel samenleven, ook vanuit onze geschiedenis en traditie van het koninkrijk België en, ten tweede, omwille van de federatieve opbouw zowel wat

België betreft als wat Zuid-Afrika aangaat, zijn wij dus betrouwbare, goede en interessante partners in wederkerigheid om mee te werken aan de uitbouw van dit nieuwe Zuid-Afrika. Dit is de kern van onze benadering.

Laten wij onze complexen afleggen en ook die benadering als zou men een reconquista willen tot stand brengen; met andere woorden, dat vanuit het Nederlands of vanuit Vlaanderen wij tot een herovering of een herneming van de geschiedenis in Zuid-Afrika zouden willen overgaan. Ik meen dat wij in alle duidelijkheid de basis moeten leggen van een gezonde verhouding met het nieuwe Zuid-Afrika. Dit nieuwe Zuid-Afrika – en ter zake deel ik de mening van een aantal collega's – is niet alleen datgene wat die regering uitmaakt; het is niet alleen het ambtelijke. Na de contacten die wij hebben gehad, ben ik er meer dan ooit van overtuigd dat onder meer het programma van heropbouw – HOP in het Nederlands of het Afrikaans gezegd – en ontwikkeling slechts kans op slagen heeft wanneer het geen besloten programma is van de Zuidafrikaanse regering maar wanneer het door heel velen, eigenlijk door iedereen in de nieuwe Zuidafrikaanse samenleving wordt gedragen en ingevuld.

Wanneer ik spreek over iedereen, dan denk ik aan de vakbonden, de werkgeversorganisaties, de basisgroepen en de kerkgemeenschappen. Al die krachten zullen moeten worden gemobiliseerd om dit nieuwe perspectief waar te maken.

Mijnheer de voorzitter, collega's, is dit tegengesteld aan het naar voren brengen van een ook natuurlijke samenwerking tussen mensen die twee talen spreken, die niet dezelfde zijn, met name het Nederlands en het Afrikaans? Ik heb ter plaatse vastgesteld dat het een groot misverstand is te denken dat wij een gemeenschappelijke taal hebben. Wij hebben twee talen die nauw verwant zijn, die raakpunten hebben en

Van den Brande

waar, in een betere gevoeligheid en minder ver af dan misschien andere cultuur- of taalgemeenschappen, dingen kunnen gebeuren. Het tweede essentieel punt van onze benadering in de samenwerking met het nieuwe Zuid-Afrika is dat er respect is voor deze verschillende culturen in dit nieuwe Zuid-Afrika. Via dit respect kan er wellicht een herkenbare plaats zijn. We willen ook een herkenbare samenwerking tussen de Nederlandssprekenden in dit land, de Vlamingen, en de Afrikaners ondersteunen.

Ik stel vast dat er hier bij sommigen wat meer complexen leven dan in Zuid-Afrika. Met heel grote openheid is aangegeven, zowel van blanken, kleurlingen, als zwarten, dat men uitdrukkelijk een bijdrage wil leveren tot het respect voor het Afrikaans zoals wij ook het respect moeten opbrengen voor de nieuwe werkelijkheid.

Het is vanuit deze benadering dat we de zending hebben opgezet en dat we met de Zuidafrikaanse regering een aantal contacten hebben gelegd en afspraken naar voren hebben gebracht.

Er werd daarna gesproken over de zogenaamd democratische verkiezingen die werden gehouden. Welnu, het is toch goed om ook vanop deze plaats te zeggen dat de huidige Zuidafrikaanse regering een regering is van nationale eenheid die er is gekomen na vrije en gecontroleerde verkiezingen. Wij hebben in deze ontmoetingen zonder enige bekrompenheid, in grote openheid, onze opinie gegeven.

Mijnheer Dewinter, sta mij echter toe te zeggen dat u, met de vragen die u over Zuid-Afrika en zijn politieke verantwoordelijken hebt gesteld, nogmaals hebt aangetoond dat uw benadering niet de benadering is van een democratische partij. U kiest voor een samenleving waarin conflictvorming, het recht van de

sterkste, vooringenomenheid en zelfs grove onwaarheden, centraal staan. U rekent vrije verkiezingen, dat heb ik u daarnet horen zeggen – en ik citeer omdat ik het zelf niet wil overnemen – “tot het communistische gedachtengoed”. U bent ongeloofwaardig inzake uw twijfels over de democratiseringswil bij de Zuidafrikaanse politici omdat u zelf in Zuid-Afrika - ik heb het gisterenavond nog in een televisieuitzending gehoord - gelieerd bent met uiterst-rechts die de verzoening en de democratisering willen tegenwerken.

Als christen-democraat, namens de partners, de socialisten en de Volksunie in de Vlaamse regering en gesteund door een breder veld in deze Vlaamse Raad – en daar gaat het niet over meerderheid of oppositie – zeg ik dat wij slechts één weg hebben met name de weg van de erkende democratie.

Ik kom tot mijn volgend punt. De aanleiding tot uw interpellatie is het feit dat wij een kort, maar eerlijk eerbetoon hebben willen brengen aan Chris Hani. Ik meen dat dit enkel kan worden onderkend als het betonen van eerbied aan de slachtoffers van de apartheid en als het verwerpen van racisme.

Met dit eerbetoon hebben wij ingestemd met de scherpe veroordeling vorig jaar van de UNO-Veiligheidsraad, de Europese Unie en alle Zuidafrikaanse politieke leiders – behalve van één groep – van de afschrikwekkende en zinloze moord op Chris Hani.

Ik kom nu tot de vragen van de heer Dewinter in verband met de Afrikaanse cultuur en het Afrikaans. Ook hier weer blijkt een sterke vooringenomenheid en een zekere dubbelzinnigheid. Welnu, door onze vele contacten, niet alleen met politici en basisgroepen, maar ook met de gewone man werden wij er ons terdege van bewust waar de prioriteiten van onze samenwerking moeten liggen en welk beleid wij ten opzichte van het nieuwe politieke Zuid-Afri-

ka moeten voeren, te meer wanneer wij ontzet de armoede van de townships en de rijkdom van de blanke buurten één kilometer verderop, zagen. Inderdaad, basisvoorwaarden voor een goed leven, zoals huisvesting, die voor ons vanzelfsprekend zijn, zijn voor miljoenen Zuidafrikanen niet vervuld. Voor hen is wonen vaak gelijk aan een stukje grond onder de open hemel, in het beste geval met watervoorziening.

Ik voeg daar evenwel onmiddellijk aan toe dat wij ook hebben aangedrongen op gesprekken die kunnen resulteren in samenwerking onder andere inzake de taal. Zo hebben wij contact gehad met de rector van de universiteit van Oranje Vrijstaat en met de heer du Plessis van het Taalfaciliteringsprogramma over de toekomst van de meertaligheid in Zuid-Afrika.

Betoont men respect voor het Afrikaans, net zoals dat het geval is voor het Nederlands, dan betoont men respect voor de cultuur. In zo'n voedingsbodem kan de democratie wortel schieten en krijgt de taal ook een bestuursdoelstelling. Ik herinner in dit verband aan de rechtsbedeling hier dertig jaar geleden. Om de normale rechtsbedeling voor anderstaligen te waarborgen, moest men ook op zoek naar tolken. Taal is dus niet alleen meer een culturele kwestie, maar heeft ook een sociale en democratische dimensie. Een van de grote uitdagingen voor Zuid-Afrika wordt de inschrijving van de meertaligheid in het bestuur en de democratie.

De Nederlandse Taalunie kan inderdaad samen met de Afrikaanse bevolking tot gemeenschappelijke initiatieven komen. Een eventueel op te richten Afrikaans-Nederlandse Taalunie zou het beleid ter zake kunnen oriënteren. Op dit vlak hebben wij een zeer grote openheid ten toon gespreid.

De vraag van de hoofdinterpellant over het Missak-centrum steunt op niets. Vanzelfsprekend hebben wij dit centrum voor de bevordering van

Van den Brande

de Vlaamse cultuur in Zuid-Afrika bezocht. De situatie is gekend. Dit centrum heeft een band met de Randse Afrikaanse universiteit. Wij hebben een gesprek gevoerd over de eigendomsakte. Ik heb ook de opdracht gegeven de juridische stand van zaken na te gaan, waarna de Vlaamse regering zal beslissen om het centrum en of zijn activiteiten al dan niet financieel te steunen, uiteraard rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden.

Ik rond af, mijnheer de voorzitter. In onze contacten met de regering en de provinciale overheden stonden twee punten voorop :

de diepe wil tot verzoening en de heropbouw en ontwikkeling van Zuid-Afrika.

Als in het licht van het opgeschorte cultureel akkoord van 1977 en binnen de waaier van mogelijkheden bredere samenwerking aan de orde is, dan gaat het ook over landbouw, onderwijs, wetenschapsbeleid, bevordering van de economische en plattelandsontwikkeling, huisvesting, culturele samenwerking en samenwerking op het gebied van onderwijs. De politieke zending bezocht concrete projecten op al deze domeinen en legde contacten. Vlaanderen wordt in Zuid-Afrika duidelijk gezien als een betrouwbare partner.

Ik denk dat we niet mogen klagen over wat er in de kranten is verschenen.

Collega Valkeniers, misschien leest u andere dingen dan ik. Net als in Centraal en Oost-Europa heb ik ervaren dat er veel delegaties waarvan sommige een gezonde of ongezonde nieuwsgierigheid vertonen, maar dat men het niet vaak meemaakt dat er bij het slot van een korte missie onmiddellijk goed voorbereide en weloverwogen engagementen komen.

Sommigen in dit halfroond beweerden dat we rijkelijk laat waren. Op advies van de ambtelijke commissie

en professor Suy heb ik gezegd dat we de tijd onder geen enkel beding niet zouden gebruiken en dat we voorbereidingen zouden treffen. Dit heeft ons de mogelijkheid gegeven om onmiddellijk tot afspraken te komen. Zo konden we naast een aantal andere initiatieven direct een eerste driejarenprogramma opzetten ter waarde van 170 miljoen frank.

Ik wil ook even ingaan op de intentieverklaring. Na de opschorting van het cultureel akkoord van 1977 zijn wij de eerste partner in België om aan te geven dat we uitdrukkelijk politieke samenwerking willen opzetten met het nieuwe Zuid-Afrika. Wij willen dat niet alleen theoretisch doen, we willen dit ook heel concreet invullen. De geest van verzoening en de wil van iedereen in Zuid-Afrika om tot een heropbouw te komen, houden voor ons een bijzonder moreel element in. Ook in Vlaanderen hebben wij immers al te vaak het gevoel dat alles vanzelfsprekend is. Eigenlijk is alles nieuw en moet alles terug worden ontdekt.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de minister-president, ik wil graag even reageren op wat u hebt gezegd.

Ten eerste heeft onze partij de taak noch de wens om aan een reconquista te doen van Zuid-Afrika vanuit Vlaanderen via het Nederlands. Ik weet niet welke hersenkronkels u nog pijnigen, maar wij hebben niet de bedoeling Zuid-Afrika te heroveren. Integendeel zelfs. Wij denken dat de soevereiniteit van de verschillende volkeren die daar leven een gegeven is waaraan wij niet mogen raken. Wij wensen dat trouwens ook niet te doen. Dat sluit echter niet uit dat het Vlaams Blok geen voorstander is van het multiculturele Zuid-Afrika.

Mijnheer Dierickx, binnen het kader van de vrije meningsuiting moet het perfect mogelijk zijn om aan de staadsgodsdienst van de multiculturaliteit te twijfelen, zolang pater Le-

man en andere staatsambtenaren dat tenminste nog toelaten.

Wij twijfelen hoe dan ook aan de politiek die de minister-president ten overstaan van Zuid-Afrika denkt te moeten voeren.

Wij vragen ons af waarom deze delegatie er zo laat kwam, waarom de missies gescheiden waren, waarom de culturele banden tussen Vlaanderen, het Nederlandse taalgebied en Zuid-Afrika niet werden beklemtoond en waarom er tijdens deze missies zo weinig aandacht werd geschonken aan het Afrikaans en zijn positie in de media en de ambtenarij.

In schril contrast daartegen staat de overbeklemtoning van de relaties met het ANC. Op die manier heeft u geprobeerd uw regering aanvaardbaar te maken voor de officiële structuren van Zuid-Afrika. De informele en taal- en stamverwante structuren zijn, met uitzonderingen van een paar korte en oppervlakkige contacten, niet aan bod gekomen.

Mijnheer de minister-president, de houding van de Vlaamse regering sterkt onze overtuiging dat u niet de eigenlijke leider van de delegatie was maar de heer De Batselier. Tijdens mijn interpellatie heb ik overvloedig bewezen dat deze missie tegemoet gekomen is aan zowat alle eisen die de socialistische familie en Agalev sinds geruime tijd vertolken. Ik weet dat mijn opmerking u kwetst.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik meen dat de Vlaamse regering zich moet omringen met de best mogelijke adviseurs. Professor Eric Suy is één van de weinigen in dit land die een bijzonder grote kennis bezit over het internationaal gebeuren van de laatste 20 jaren. Al de rest is slechts wishful thinking.

Ik herhaal dat de Vlaamse regering tijdens haar missie aandacht heeft besteed aan alle domeinen waarvoor zij bevoegd is.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de minister-president, uw bezoek aan Zuid-Afrika werd gekenmerkt door een kwaal die vooral de socialistische familie kenmerkt, namelijk pleinvrees, angst voor de eigen identiteit die uitmondt in een weigering om de Vlaamse culturele eigenheid te beklemtonen. U gaf daar uitdrukkelijk blijk van tijdens deze missie en legde bovenal de klemtonen die ongetwijfeld de SP en hoogstwaarschijnlijk ook Agalev u hebben opgedrongen. Daarin schuilt ook de oorzaak van de onenigheid binnen de Vlaamse regering die ertoe heeft geleid dat er twee aparte vertegenwoordigingen naar Zuid-Afrika vertrokken in plaats van één.

Dit is nog maar eens een schoolvoorbeeld van een politiek met twee maten en twee gewichten.

Denk maar aan de vele bezwaren die als uit één mond weerklonken ten aanzien van de Italiaanse regering omdat daarin een aantal vermeende fascistische of neo-fascistische zetelden. Bepaalde regeringsleden verklaarden zelfs luidkeels dat ze zouden weigeren deze ministers de hand te schudden. Het is dan ook meer dan schijnheilig dat men nu in Zuid-Afrika een bezoek brengt aan het graf van een communistisch terrorist die meer dan tien jaar secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse communistische partij en verantwoordelijk is voor ettelijke moordaanslagen en terroristische activiteiten tegen blanken en kleurlingen. Ik kan hier alleen maar uit besluiten dat uw coalitiepartners u hebben misleid en dat u uit naïviteit of onder politieke druk hebt geweigerd de troeven uit te spelen die Vlaanderen tot de bevoorrechte partner van Zuid-Afrika zouden hebben gemaakt, namelijk onze cultuur- en taalverwantschap. Dat betekent zoveel meer dan gewoon een nummer worden in de lange rij delegaties die economische en andere voordelen willen lospeuteren door middel van economische steun aan de onderontwikkelde gebieden. Omwille van partijpolitieke berekening en de druk van de socialistische fa-

milie hebt u de beschikbare troeven niet uitgespeeld.

De heer S. Platteau : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, het antwoord van de minister-president bevatte een uitleg - ik noem het eerder een excuus - voor de laattijdigheid tot aan de verkiezingen. Wij kregen echter geen uitleg voor de periode vanaf de verkiezingen in april tot einde oktober. De reden is genoegzaam bekend, de vertraging is te wijten aan de verdeeldheid binnen de coalitie, maar dat heeft men niet durven bekennen.

Er bestaat voorts een ruime waaier van mogelijkheden - zoals bijvoorbeeld een protocol - om tot een akkoord te komen op het einde van de gevoerde gesprekken. Er is geopteerd voor een intentieverklaring, maar dat is dan meteen de zwakste mogelijkheid.

Beide missies vonden overigens weinig weerklink, het lijdt geen twijfel dat de innerlijke verdeeldheid hiervan aan de basis lag. Collega Valkeniers was ter plaatse, maar vond in de plaatselijke kranten geen enkele berichtgeving over de missies. Van mijn vrienden in Zuid-Afrika met wie ik regelmatig contact heb, hoorde ik net hetzelfde.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Platteau, het eerste doel van onze missies was niet er een mediastunt van te maken. Wij wilden echter op termijn een duurzame relatie tot standbrengen.

Op de nationale zender werd in het nieuwsbulletin overigens als eerste item de terugkeer van president Mandela behandeld, het tweede item belichtte de intentieverklaring tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika.

De heer S. Platteau : Mijnheer de minister-president, dat werd ook al door de heer Valkeniers aangehaald. In de geschreven pers kon men echter niets over uw bezoek terugvinden.

U bewaart overigens ook het stilzwijgen over de opschorting van het cultureel akkoord. Dit akkoord is sinds 1977 opgeschorpt. Wat zal daar nu mee gebeuren? Staat dit punt op de agenda van de debatten in de commissie?

Over eventuele cultuurattachés werd er evenmin gesproken. Wij hebben cultuurattachés in Wenen en er werden vier nieuwe mensen aangesteld. Waarom is er niemand aangeduid voor Zuid-Afrika?

Mijnheer de minister, in de commissie hebt u gesproken over prioriteiten. Welnu, indien op deze manier de prioriteiten zullen worden gelegd voor ons extern beleid inzake Zuid-Afrika, dan zullen er dezelfde dramatische situaties ontstaan als in Ruanda en Zaïre.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, met betrekking tot de laattijdigheid van de zending beweert de minister-president dat de Japanse missie een week voor de Belgische is aangekomen. Tijdens de boycot van Zuid-Afrika heeft Japan -hoewel het er misschien niet diplomatisch aanwezig was- een van de grootste economische imperia opgebouwd.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Valkeniers, waarschijnlijk bent u dan ook op de hoogte van het ontzaglijke incident dat er was omdat de Japanners voor een bepaald bedrag aan steun wilden verlenen, op voorwaarde dat de Zuidafrikaanse regering en een aantal andere instellingen bijna verplicht een aantal Japanse goederen zouden kopen. Men heeft toen de Japanners de laan uitgestuurd omdat men niet op een dergelijke manier wilde samenwerken.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de minister-president, dit getuigt van de huichelarij van de Japanners.

Valkeniers

Mijnheer de voorzitter, met betrekking tot de twee zendingen, ben ik het eens met de minister-president. Het zou namelijk niet goed zijn geweest om de twee zendingen samen te voegen, zij hadden namelijk, een andere bedoeling. Zij die hebben deelgenomen aan de zending van minister Sauwens zijn tevreden over hun contacten op een ander vlak.

Mijnheer Hancké, ik heb de indruk dat u de mogelijkheden van ons land overschat. Er zijn inderdaad geweldige noden in verschillende centra. Die noden zijn echter te groot voor ons land. Toen ik in mei jongstleden met staatssecretaris Derycke, een partijgenoot van u, op bezoek was in Franschhoek dan zei hij zelf dat het hem verwonderde hoe er in elk dorp grote noden zijn. Ik heb een voorstel bij mij van een NGO in verband met Plettenbergbaai waar een lokale niet blanke gemeenschap van ongeveer 10.000 inwoners om bepaalde steun vraagt. Wij mogen onze mogelijkheden niet overschatten. Het heropbouw- en ontwikkelingsplan is goed. Maar daar gaat het om zeer veel miljarden frank. 500 miljoen frank is slechts een druppel. Mijnheer de minister-president, dat weet u ook.

U zegt dat de zending niet bedoeld was voor de media. Misschien niet in Zuid-Afrika maar wel in Vlaanderen want u had twaalf journalisten mee. Als de zending niet bedoeld was om de media te halen, dan dienden er niet zo veel journalisten mee te gaan.

Als u weet dat er in Zuid-Afrika 32.000 Belgen leven waaronder de meeste Vlamingen die Afrikaanstalige mediabladen lezen, dan moet u toegeven dat het voor die Vlamingen een grote teleurstelling was wanneer er over twee grote zendingen van Vlaamse ministers geen enkel woord in de pers is verschenen. Dat is vooral mijn klacht. Ik zeg niet dat uw contacten niet goed waren, dat waren ze wel. Op bepaalde plaatsen

waren ze echter te beperkt en heeft men zich voor een stuk op sleeptouw laten nemen door zijn regeringspartner. Wij moeten dat niet ontveinzen. U weet welke kritiek er in de commissie was op een bezoek aan het Missak-centrum. Ik weet hoe er op het kabinet werd gelobbyd om het Missak-centrum te bezoeken omdat er ondermeer van socialistische kant tegenkanting was.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Valkeniers, het programma werd uitgevoerd zoals gepland.

De heer J. Valkeniers : Goed, mijnheer de minister-president, maar u moet toch toegeven dat er zelfs in de commissie bij de bespreking van het verslag van de heer Stroobants, vanuit de socialistische partij, bij monde van de heer Van der Maelen, een sterk protest is geweest tegen een mogelijke steun aan het Missak-centrum. U kunt niet ontkennen dat uw socialistische regeringspartner bezwaren heeft gehad en initiatieven heeft genomen om uw bezoek in bepaalde richtingen te leiden.

U zegt dat u niet op "herverovering" wilt gaan. Moeten we dan minimalist zijn zoals in Namibië ? Op een bepaald ogenblik bestelde de regering daar het Afrikaans de officiële taal uit te sluiten alhoewel het de lingua franca was. Wij hebben in Vlaanderen op bepaalde plaatsen aan de taalgrens hetzelfde meegemaakt. Het Nederlandstalig onderwijs moest buigen. Moeten ministers die Namibië bezoeken, dan zwijgen ? Kan men hen niet gewoon zeggen dat zij zich vergissen ?

In de SAUK of de Afrikaanstalige radio en televisie in Zuid-Afrika wordt een strijd gevoerd voor het aantal zenduren en voor het Afrikaans in de media. Als politici weten wij genoeg wat zenduren betekenen. Denken wij maar even aan de strijd in de raad van bestuur over de zenduren voor de politieke partijen. Bent u niet van oordeel dat wij er hen kunnen op wijzen dat zij zich vergis-

sen ? Ik weet niet of u dat gedaan hebt, maar ik heb er toch niets over gelezen. Zou het niet beter geweest zijn enkele journalisten vooruit te sturen die uw missie in de Zuidafrikaanse media beter hadden kunnen voorbereiden. Er zou na uw vertrek ook een betere navolging geweest zijn. Dan zou de boodschap "Vlaanderen in de wereld" beter zijn overgekomen.

Het essentiële van mijn kritiek is dus het minimalisme inzake de verdediging van het Afrikaans. Ik kan u persartikelen bezorgen waarin Nederlanders pleiten voor de steun vanuit Nederland aan het Afrikaans. Op dat vlak zijn wij te kort geschoten. Dit was misschien gedeeltelijk te wijten aan onze nieuwe ambassadeur die de situatie ter plaatse nog niet voldoende kent. De Vlamingen in Zuid-Afrika heeft u alleszins teleurgesteld.

De voorzitter : De heer Steenwegen heeft het woord.

De heer L. Steenwegen : Mijnheer de voorzitter, ik wil het debat niet langer rekken dan nodig is maar het moet mij van het hart dat ik onder de indruk ben van het niveau van dit debat.

Het uitgangspunt van vele sprekers is totaal verkeerd. Het doel van de missie is terecht, namelijk dat de Vlamingen hulp willen bieden aan een Zuidafrikaanse maatschappij in opbouw en niet om Vlaanderen centraal te stellen in Zuid-Afrika. Dat mag ook het doel niet zijn. (**Onderbreking door de heer J. Valkeniers**)

Ik stel vast dat er in Zuid-Afrika een nieuwe samenleving wordt opgebouwd en dat er samen wordt gebouwd aan een nieuwe eenheid.

Ik begrijp dan ook niet goed dat men zich daar op deze banken zo sterk tegen verzet. Leg u toch neer bij de democratische wil van de meerderheid.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer

Voorzitter

Hancké werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Door de heren Verreycken, Dewinter, Raes en Van Nieuwenhuysen werd een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld. De Raad zal zich daarover tijdens een volgende ple-

naire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 16.44 uur.